

Muzeul Digital al Romanului Românesc

revistatransilvania.ro/mdrr

Muzeul Digital al Romanului Românesc

revistatransilvania.ro/mdrr

Acest roman a fost digitizat în cadrul proiectului **ASTRA Data Mining. Muzeul Digital al Romanului Românesc din Secolul al XIX-lea**, inițiat de Revista Transilvania, organizat de Complexul Național Muzeal ASTRA și co-finanțat de Administrația Fondului Cultural Național (AFCN).

Sugestie de citare a arhivei:
Baghiu, Ștefan, Vlad Pojoga, Cosmin Borza, Andreea Coroian Goldiș, Daiana Gârdan, Emanuel Modoc, David Morariu, Teodora Susarenco, Radu Vancu, Dragoș Varga. *Muzeul Digital al Romanului Românesc: secolul al XIX-lea*. Sibiu: Complexul Național Muzeal ASTRA, 2019.
http://revistatransilvania.ro/mdrr

This novel was digitized for the project **ASTRA Data Mining. Muzeul Digital al Romanului Românesc din Secolul al XIX-lea**, initiated by Revista Transilvania, organized by ASTRA National Museum Complex and co-financed by The National Cultural Fund Administration (AFCN).

Citation suggestion:
Baghiu, Ștefan, Vlad Pojoga, Cosmin Borza, Andreea Coroian Goldiș, Daiana Gârdan, Emanuel Modoc, David Morariu, Teodora Susarenco, Radu Vancu, Dragoș Varga. *The Digital Museum of the Romanian Novel: The 19th Century*. Sibiu: Complexul Național Muzeal ASTRA, 2019.
http://revistatransilvania.ro/mdrr

MUZEUL ASTRA
COMPLEXUL NAȚIONAL MUZEAL ASTRA

CONSILIUL JUDEȚEAN SIBIU

PROIECT CO-FINANȚAT DE:
Administrația Fondului Cultural Național

ULBS
Universitatea "Lucian Blaga" din Sibiu

R. I. N° 567 Nov. 3. 1892.

MISTERELE PLOESCIULUĬ

ROMAN ORIGINAL

COMPUS DE

DEMETRU GR. GEORGIAN

1872—1882

BIBLIOTECA CENTRALĂ BUCUREȘCI

PRIMA EDIȚIUNE

BUCURESCI

TYP. „UNIVERSUL“ L. CAZZAVILLAN
No. 11,—STRADA BREZOIANU,—No. 11
1892

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

MISTERELE PLOESCIULUĬ

1872 — 1882

PARTEA I

Ḑeiĭ și Ḑeele

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

MISTERELE PLOESCIULUĬ

ROMAN ORIGINAL

PRIMA PARTE

Dcii și Deele

CAP. I

Furtuna

Sórele apusese cu ultimele séle rase și séra se apropia cu pași uriași. Vêntul adia atât de ușor, că nicĭ cele maĭ micĭ ramurĭ ale arborilor nu se mișcaŭ. Căldura era încă și lumea nu se îndura să abandone promenada de pe strade, căcĭ, așa timp plăcut de mult nu avusese în luna Maiŭ; dér ca printr'un farmec, acel vênt ușor se transformă în o furtună atât de puternică în cât rădica pălăriile de pe capetele trecĕtorilor și culca copiĭ la pământ. Geamurile și ușele deschise de pe la unele case și magasine, se loviaŭ cu așa tărie, că

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

făcea sgomot asurditor și în acelaș timp perderi amestecate cu accidente serióse. Era complectă învălmășeală: Unii țipaŭ și alții fugiaŭ. Primii se ascundeaŭ prin magasine și secundii: parte urcaŭ în trăsuri și parte se duceau cu pași repezi. Un fulger viŭ străbătu tot cerul și în acelaș moment coperișul unei case vechi, sbură din locu-i, ca cum ar fi fost compusă numai dintr'o scândură ușóră; iar geamurile unor ferestre, făcute în mii de bucățele, se jucaŭ pe aripile vêrtejurilor. Tunetele cari până atunci nu începuse, se auḑiaŭ în acel timp bubuind și furtuna devenise aproape înspăimêntătóre; iar norii ce păreaŭ că îmbrăcase cerul în mantie neagră, isbucniră într'o plóe torențială și în curênd risipi furtuna. Plóia ținu aproximativ două ore; norii se răspândiră, luna apărea printre ei plină de grații și strălucitoare, și vêntul obosit, abia sufla, îmbălsămind aerul. Totul revenise la starea normală: Refugiații de prin magasine populase stradele și unii dintre ei eraŭ veseli că aŭ scăpat de pericolele la cari puteaŭ fi expuși și tindeaŭ să mai rămână; iar alții nemulțumiți, căutaŭ mijlócele posibile ca să se ducă. Printre ceĭ din urmă, se vĕḑu un june spri-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

jinind din rĕsputerĭ uă tînĕră şi strigând continuŭ unuĭ birjar ca să oprească. La acest strigăt, un bărbat care era în apropiere de acea scenă, opri trăsura şi făcu semn tinerilor a o ocupa; dér, pe când acele fiinţe urcaŭ, mare'ĭ fu mirarea că recunoscu în june pe tisul sĕŭ amic Mitică Poeteanu şi nu întârdiă de a'ĭ se face cunoscut:

— Óre nu escĭ tu, Mitică? ḑise el.

— A! !... Da!... Eŭ sunt, doctore!... Şi cum vĕd, creatorul te-a trimis înaintea mea ca să salvăm această suferindă!...

La un rĕspuns atât de simţitor, doctorul fără să maĭ pronunţe un cuvênt, se sui şi el în trăsură şi spuse birjarului să-ĭ ducă la hotel Europa, unde era instalat pentru câte-va zile, spre aranja oare-carĭ afacerĭ.

Trăsura plecase încărcată de persoanele descrise, şi în urma eĭ, douĭ băeţĭ întindeaŭ de pulpanele haineĭ pe un individ înalt şi slăbănog fiind-că, pe cât ţinuse plóia, consumase în prăvălia lor diferite articole şi plecase neplătit; însă, lunganul, sciindu-se, de sigur, fără monede, ca să scape, pe când se răriseră trecătoriĭ de pe strade şi pasnicul nopturn se depărtase, lovi cu pumnul peste gură pe bă-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

iatul ce avea în față, puse pedică celuĭ-l'alt și o rupse la fugă.

Băeții de și aproape amețiți de loviturile ce primise, însă, spre a fi rĕsbunați, aŭ început să strige pasnicul și să alerge după încelător; dar, n'aŭ putut să'l prindă și aŭ fost nevoiți să se înapoiese fără nicĭ un resultat. Cu tóte acestea nu rămaseră indispuși, pentru că, în mersu lor, se distrară întru cât-va auḑind cum o blondină acorda întâlnire unuĭ blond, pe care 'l cunoscea din vedere.

In timpul acesta, doctorul Mitică C. Inimescu, Poeteanu și suferinda, coborîse din trăsură, urcase treptele de la hotel și intrase într'o cameră, unde, doctorul, făcu tot posibilul de opri sângele ce curgea din moalele capuluĭ suferindeĭ și după o jumĕtate de oră ea începuse să se înviorese. Doctorul, vĕḑênd schimbarea spre bine a tinereĭ, îĭ propuse repausul și ea primi cu recunoștință; iar junele și doctorul o lăsară și ocupară camera alăturată, unde cel dintêiŭ nu scăpase din vedere și comunicase amiculuĭ sĕŭ tótă împrejurarea cu suferinda:

«Că se numește Amelie Amorescu, venită de curênd la hotel Moldavie ca cantatrice și

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

că i-a făcut cunoștința chiar în acea seară la restaurantul Concordia, de unde aŭ plecat împreună, și tocmaï când a voit să treacă în piața Unireï, a început furtuna, așa că, tóte geamurile dintr'o fereastră ce era deschisă la o casă, îï căḑu drept în cap și o doborí la pământ. A rădicat'o imediat, a luat'o la braț și abia a putut-o duce până la amicul seŭ G. G. Mototolescu care locuia în aceeași stradă, unde i s'a dat necontenit ajutórele trebuincióse până la încetarea furtuneï și plouï. Apoï, amicul sĕŭ a trimis după birje; însă, servitorul s'a înapoiat în grabă cu știrea că, cu tóte căutările făcute, n'a putut găsi.

La auḑirea unuï atare resultat, pe dată a strîns mâna luï Mototolescu și a luat la braț pe Amelie, sprijinind'o în acest mod până în strada Francesă, unde, ea, ne maï putêndu-se ține pe picioare, ameți și leșină. Vĕḑênd că nu este chip a o transporta ast-fel, a stat pe loc, chemând un birjar care tocmaï în acel moment trecea, și noroc că a venit el, de a oprit trăsura, căcï contrariŭ nu era sigur de viața eï.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

CAP. II

Intâlnirea

Era o ḑi de sĕrbătóre. In strada Unireĭ unde e statua libertăţeĭ, se vindeaŭ nişce objecte pentru neplata chirieĭ unor case. Un toboşar mĕrunt şi negru, bătea din toate forţele toba şi din când în când striga: Areciŭ întêiŭ, al doilea, al treilea, şi pe acesta din urmă, îl ḑicea din toată inima, pentru că scăpa de a maĭ bate; iar lumea curiósă, se aduna din ce în ce maĭ multă. Un bărbat înalt, blond şi cu ochiĭ verḑĭ, cumpĕrase la licitaţie un colet de aur cu pietre de diamant; o femee bine îmbrăcată luase cu puţinĭ banĭ o broşă cu perosele, dispărênd prin mulţime; doui israeliţĭ întindeaŭ un pat de nuc ce'l târguise maĭ pe nimic şi un orologier se lupta cu douĕ ceasornice de perete. Atuncĭ creditorul cu satisfacţie îşĭ primia banii de la agentul poliţienesc, îĭ punea într'un portofel; iar debitorul ofta din adêncul inimeĭ că 'ĭ se vênduse lucrurile, maĭ ales pe un preţ minim.

In acest moment lumea se rĕspândea fiind că se terminase licitaţia şi nu maĭ avea ce

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

vedea; iar la capĕtul stradeĭ lipscanĭ, un bărbat înalt convorbia cu un altul scurt, gros și roșu, și din când în când îĭ arăta coletul ce cumpĕrase.

— Frumos colet, zise omul cel roșu!...

— Potrivit, rĕspunse cel alt.

— Ba încă cum trebue!... Să-l am eŭ, l'așĭ conserva până m'așĭ căsători și atunci l'așĭ cadorisi mireseĭ!...

— Ce idee!...

— Și de ce nu?

— Pentru că e usat și afară de aceasta, ce cusur are Amelie?

— Iar amor!... Se vede că ți-a sucit capul o nouă femeiușcă?

— Din contra, amice; fata e venită abia de câte-va ḑile și am cunoscut'o numaĭ aséră la Concordia prin Poeteanu.

— Cu atât maĭ rĕŭ, Verḑescule, că te-a ameţit așa curênd!...

— Așĭ!... Ți se pare, amice Beţivenschi.

— Atunci, în ce scop i 'l daĭ?

— Fiind-că mĕ coastă neînsemnata sumă de cinci-ḑeci franci și în schimb am graţiile séle cari preţuesc maĭ mult!...

— Vorbe prietene căci în general, canta-

Muzeul Digital al Românilor Românești
revistatransilvania.ro/mdrr

tricele împart grațiile și chiar amorul tuturor de-o potrivă décă sună moneda și jócă cadourile !... Eŭ nu le daŭ de cât bĕutură și mĕ iubesc tóte !...

— Se póte ; dér cu Amelie nu merge așa ; trebue să fi fórte politic și în acelaș timp plăcut ca s'o subjugĭ !... E un angel care despreţuesce totul și se conduce numaĭ de inimă !...

— Te înșelĭ, Verdescule și décă doresci convingere, îți pot proba chiar astă séră !...

— Și eŭ, te asigur că orĭ-ce încercare ți-ar fi zadarnică.

— Pariesĭ ?

— Da.

— Pe ce ?

— Douĕ sticle de șampanie.

— E maĭ plăcut un butoiŭ cu bere !...

— Fie și așa.

— Astă seară ?

— Nu ; pentru că Amelie este bolnavă și are ordin de la medic să stea cel puțin șése ḑile în casă. Afară de aceasta, am întâlnire !...

— Altă dragoste !...

— De sigur.

— Când ?

— Peste o oră...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Unde?

— In grădina Griviţa.

— Cu cine?

— Cu uă porumbiţă pestriţă şi nostimă.

— La ce numĕr şi pe ce stradă stă?...

— E secretul meŭ!...

— Aĭ dreptate; maĭ bine s'o lăsăm încurcată şi să revenim la cestiunea cu Amelie: Cum rĕmâne cu pariul?

— Cum am vorbit...

— Şi când ne vom întâlni?

— Peste opt ḑile la hotel Moldavie.

— Minunat!... Escĭ de zahăr!...

— Şi tu de vanilie!...

— Ilusiĭ!... Veḑĭ, să nu perḑĭ întâlnirea!... S'a apropiat ora!...

— A!... Da; uitasem!... *Au revoir!*...

— Să ne vedem, şi succes bun!...

— *Merci!*...

Apoĭ, îşĭ strânseră mânele şi se despărţiră. Verḑescu plecă cu paşĭ gigantiĉ; iar Beţivenschi abia se mişca şi se oprea maĭ adeseorĭ să cuvîntese cu vr'un cunoscut. Acesta era obiceiul sĕŭ şi nu l'ar fi schimbat pentru tótă lumea. Să-ĭ fi spus cine-va că hoţiĭ îĭ scoţoceşce cassa, saŭ că-ĭ fură sipetul cu banĭ,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

el nu ar fi consimțit să meargă mai repede și ar fi continuat tot ast-fel. O dată un amic credincios, întâlnindu'l pe stradă, 'i-a comunicat că'i ard clăile de fân, și el, fără să'și schimbe pasul ori să se turbure, îl rugă numai, să vestească pompierii și după aceia, dacă voește și are timp, să se ducă înainte acasă, că vine și el.

Lăsăm acum, onorate lector, saŭ onorată lectóre, pe Afer Beţivenschi, continuându-și mersul obicinuit ca să ne dăm seama de ce se petrecea în acel timp în grădina Griviţa, care de și e mică, însă e romantică și misteriósă!... Aleiurile și chiar tufișele ei, ascund cele mai sacre jurăminte și cele mai dulci șópte; iar canapelele ce mobilează aleiurile și chiar aproape întreaga grădină, câte sărutări și îmbrățișări n'aŭ vĕḑut ele!... Câte!...

Pe una din aceste canapele, un bărbat blond sta și din când în când se uita în tóte părțile. Se temea de a fi vĕḑut saŭ aștepta pe cine-va?.. Mister!... Nu trecu mult, că blondul se ridică sus la auḑirea unor pași despre capĕtul aleĭului în care se găsia și uitându-se prin frunḑiș, esclamă: Exterina!... Apoi își netezi mustățile și până să'și îndreptese legătura de la gât, apăru uă nimfă cu pĕrul de aur.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

La vederea ei, într'o clipă, blondul o întâmpină, o apucă de mână și o condu-se la canapea; unde, nimfa, mai 'nainte de a lua loc, îl observă că a pronunțat numele ei și el recunoscu imprudența.

După aceia, se așeḑară față în față și începură un adevărat roman:

«Citiaŭ în ochii lor de smarald și din moment în moment se sărutaŭ cu atât foc în cât busele lor păreaŭ că s'aŭ aprins!... Presintaŭ într'adevĕr un tablou răpitor și plin de farmec, cum ambii staŭ alăturați, gură în gură și braț la braț; iar când își deslipiaŭ busele, șopteaŭ câte un cuvênt delicios care deșteaptă simțibilitatea și amorțesce rațiunea!... El se emoționase și ca se roșise!... Fața lui devenise palidă și obrajii ei ca trandafirii!...

— Fericit timp!... ḑise el.

— Mai mult!... Sublim și nemuritor, dacă 'l înconjoară sinceritatea!...

— O! ce simțitoare ești!... Și în acel moment, junele se prefăcu că n'a înțeles ultimele cuvinte, cari nu-i plăceaŭ și ca s'o încredințeze cu desĕvêrșire de iubirea lui, își acoperi fața cu mânele în semn că lamentează.

— Vai de mine, ce faci? Plângi!...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Nu; dar sciĭ... mi s'aŭ udat ochiĭ!...

— Destul!... Vino'n braţele mele!,..

Atunci el o strînse la pept şi ea'l sărută de maĭ multe orĭ!...

In acea vreme, sórele era aproape de sfinţit şi orchestra care regulat cântă în acea grădină, venise; iar chelneriĭ arangiaŭ mesele şi scuturaŭ de praf canapelele.

Nu trecu mult şi se auḑi o voce sonoră. Era a antreprenoruluĭ care certa pe un chelner că trântise un scaun şi nu ştersese uă canapea.

La acest sgomot, amoresaţiĭ tresăriră şi dispărură prin aleiurĭ, unde 'şĭ fixară altă întâlnire şi pecetluiră amorul printr'un lung sărut.

CAP. III

Iatacul misterios

Nu se înserase încă şi totuşĭ Beţivenschi ajunsese acasă. Se făcuse comod întru cât-va şi pe când voia să treacă din iatac în soufragerie, auḑi maĭ multe lovituri uşóre. Apoĭ, uşa deschiḑêndu-se, apăru pe prag un bărbat bine făcut, cu ochiĭ căpruĭ şi expresivĭ, salutând cu un aer impunĕtor; iar Beţivenschi

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

cum îl vĕḑu, se bucură atât de mult, că săria în sus necontenit, și personagiul, fără a aștepta invitație, se așeḑă zîmbitor pe un fotel ce era lângă masă.

— Bravo!... ḑise Beţivenschi, bătând din palme; așa prieten, înţeleg și eŭ!... Mĕ lasă să cancanes și îșĭ ea loc, ne poftit, fără să se supere!...

— Așa este Afer; între amicĭ, nu trebue etichetă și banalităţĭ!... Săriturile tĕle mi-aŭ dat nouĭ dovezĭ de sinceritate și afară de aceasta, vorbind just, mi-aŭ plăcut, fiind-că, le-aĭ esecutat ca și ceĭ de la operă!...

— Ah! Ḑeuţule, cine-'mĭ escĭ!... Pe de-o parte mĕ admirĭ și pe de alta mĕ coșĭ cu tighel; dér, așa ţi-e felul, n'am ce-ţĭ face!...

— Cum vĕḑ, îmĭ rĕspunḑĭ ca tot-d'auna minunat și la un concurs de comicării, aĭ fi cel dintêiŭ!...

— Negreșit, décă aĭ lipsi tu!...

— Eĭ vĕḑ, că, cu tine până mâine de așĭ vorbi, nu a'șĭ scoate-o la căpĕtêiŭ!... Maĭ bine istorișeșce-mĭ despre Leoni!...

— O! Mititica!... De aseară n'am vĕḑut'o și mĕ doare burta!...

— Nu inima?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Aşĭ !... Când mi s'ar întâmpla una ca aceasta, ţi-aşĭ da voie să mĕ împuşcĭ !...

— Atuncĭ, escĭ nesimţitor ?

— Da ; cu femeile ; maĭ cu seamă cu cele de la Cafće cântândă !...

— De este aşa, pentru-ce te ducĭ pe acolo ?

— Find-că găsesc bere escelentă şi fac haz cu ele la bĕutură !...

— Fericit escĭ !... De-ar fi toţĭ ca tine, n'ar maĭ exista miseria din acest punct de vedere, care din ce în ce ia proporţiĭ îngrijitoare şi s'ar găsi berea tot-d'a-una proaspătă.

— Cât despre bere, îţĭ garantes că, cât mĕ voiŭ duce eŭ pe acolo, aşa va fi şi o să aĭ ocasia de a o gusta în scurt timp la o petrecere ce voĭ da chiar la ele. Inchipuesceţĭ, dragă Căitime, că nătăntocul de Verdescu, a pariat cu mine că dacă voiŭ putea suci capul uneĭ cantatrice venită de curênd, va plăti un butoiŭ cu bere !... Maĭ mare lipsă de seriositate ca aceasta, se poate ?

— Nu, şi în scurt timp aĭ să vedĭ pe Iancu la colacĭ !...

— Probabil ; căcĭ, tocmaĭ femeile cu care îşĭ cheltuesce punga, îĭ va da cu piciorul şi nu'l va lăsa măcar să le scurgă paharele !....

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Ast-fel merg lucrurile acum !... S'aŭ dus vremurile vechĭ, când era numaĭ inima la mijloc, nu şi banul !... Astădĭ maĭ mult moneda deşceaptă simţibilitatea, de cât graţiile şi talentele !... Suntem în nişte timpurĭ !... Şi în acel moment, presenţa feciorului în iatac întrerupse pe Beţivenschi ; iar Căitim rĕmĕsese fórte mirat cum îşĭ permisese să se întroducă acolo cu un petic roşiu pe cap în formă de tichie şi apoĭ cum dispăruse într'o clipă şi fără să-l vadă prin ce loc. Atuncĭ, Beţivenschi, vĕdêndu-şĭ amicul pus pe gândurĭ şi mirat, îl luă de braţ şi îĭ propuse să prânzească ; iar décă a stat la masă, să-ĭ facă plăcerea de a'l asista şi lua parte măcar la câte-va pahare cu vin.

Căitim primi propunerea din urmă cu condiţie de a-l pune în curent cum intrase feciorul, pe unde eşise şi pentru ce purta acea tichie, care nu semnifica alt, de cât că masa e gata ; iar Afer, îĭ destăinui tot secretul şi îĭ promise că'ĭ va maĭ spune şi altele, comptând că nu le va divulga, şi aceasta numaĭ pentru curiositatea celor ce nu-ĭ cunosc iatacul şi carĭ vor avea ocasiunea să-l visitese. Apoĭ, dispărură prin uşa din zid, pe unde intrase feciorul, la apĕsarea într'o clipă a unuĭ

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

resort de către Beţivenschi şi intrară ambii în soufragerie, unde ocupară câte un scaun şi îi servi acel fecior, care de astă dată nu mai avea nimic pe cap, de cât că, pe legătura de la gât era înfipt un ac ce purta o ţifră de alamă cu No. 2 şi dupĕ câte-va minute, se vĕdu înlocuită cu No. 1.

Această schimbare de ţifre, puse în inpacienţă pe Căitim şi'l făcu să céră explicaţiunĭ amiculuĭ sĕŭ, care îĭ comunică de îndată că, în loc de ac obicinuit, se pune unul cu o ţifră care să echivalese cu numĕrul persónelor ce se ospăteasă la masa luĭ, şi décă vre-una din ele, asistă numaĭ, atunci, pe aceia o esclude şi schimbă ţifra aculuĭ de la legătură cu alta, avênd un numĕr maĭ mic.

Căitim, mulţumindu-se de explicaţiunile luĭ Beţivenschi, rădică un pahar cu vin în sănătatea luĭ; iar acesta la rîndu-ĭ pentru amicul seŭ, cu care prilejiŭ, paharele s'aŭ tot umplut şi golit până ce Afer deveni maĭ roşiu de cum era.

Dupĕ aceia, părăsiră soufrageria şi intrară în camera de predilecţie, unde îĭ aşteptaŭ cafelele. Acésta nu era de cât un iatac complectamente misterios şi plăcut, căcĭ presinta cu-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

riosităţi aprópe necunoscute de unii şi avea o zugrăveală în stil antic.

La intrare, prin uşa invisibilă, în drépta şi în stânga erau două oglinḑi mari cu ramele de nuc şi canapele cu diferite inscripţiuni. La mijloc o masă rotundă tot de nuc înconjurată de fotelurĭ şi în fund o bibliotecă lângă un biuroŭ, care avea în faţă câte-un scaun stil chinez; iar' pereţii ornamentaţi cu mai multe portrete carĭ representaŭ pe: Bacus, Gambrinus, Afer Beţivenschi, Leoni Ţucsuială, Ḑeul Căitim, Berescu, Vinevschi, Peliniadopescu, Ţuicanovicĭ, Ananasescu, Anghel Masticopol, un neamţ cu gura la canaua unei buţĭ cu vin, doui indivizĭ, din carĭ unul rîde ţinênd paharul plin cu vin şi altul plânge că i-a scăpat vasul din mână de s'a spart şi s'a vĕrsat licórea. Pe biuroŭ şi bibliotecă, mai multe albumurĭ cu diferite figurĭ carĭ déca s'ar vedea de cea mai seriósă fiinţă saŭ de cel mai bun pictor, ar fi cu neputinţă să nu rîdă şi să nu admire pe autorii lor. In fine, totul presinta o curiositate şi o însemnătate misteriósă şi comică. Căitim, care până în acea seară nu mai visitase iatacul amiculuĭ sĕŭ, rĕmăsese uimit de cele ce vedea şi din când în

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

când se oprea asupra fie-căruĭ object spre a-l studia, rĕmânênd une-orĭ gânditor, iar alte orĭ rîdea cu hohot.

In timpul acesta, Beţivenschi, arangea un orologiŭ care stătuse, nefiind întors, şi pe când voia să-l pună la loc, Căitim îl întrebă: pentru ce portretul sĕŭ figurească între cele l'alte?

— Pentru ce? rĕspunse Afer. Se vede că nu cunoscĭ importanţa ce ţi se dă de a fi printre ḑeĭ!....

— Cam aşa; dar doresc s'o sciŭ!...

— Eĭ bine, află că ţiŭ la tine maĭ mult ca la Bacus şi Gambrinus, şi portretul tĕŭ pus între ale lor, însemnează că eştĭ un maĭ mare ḑeŭ de cât eĭ!... Mĕ înţelegĭ?...

— Posibil, Afer; însă ceĭ ce vor visita iatacul tĕŭ o să creadă că şi eŭ fac parte din tacma beţivilor!...

— Aşĭ!... Fiĭ pe pace, că un aşa titlu nu'l poţĭ câşciga ast-fel şi atât de uşor. Afară de aceasta, în iatacul meŭ nu intră alt cine-va, escepţie de zeĭ, de cât: Leoni, Moftureanu, Minciunescu, iar câte o-dată doctorul Inimescu şi Poeteanu, cari de la natura şi obiceiul lor sunt secreţĭ şi nu iaŭ în seamă ataŕĭ lucrurĭ,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

mai ales că celui din urmă nu-i place gargara și cel dintâiu vine numai de-mi dă bună ḑiua și pleacă. Am auḑit vorbindu-se foarte mult de Poeteanu din diferite puncte de vedere și că în toată viața lui nu s'a montat nici o-dată. Cu toate acestea fetele îi aduc elogiuri, mai cu sémă cele de la cafée cântândă !... Eŭ pre legea mea îl stimes pentru acésta și mai ales că póte asista la ori-ce petrecere amicală saŭ de societate fără să imitese pe cine-va din noi. S'aŭ pus sume la mijloc și s'aŭ pariat că-l vor monta; însă a fost peste putință; iar cât privesce femeile, îi plac la nebunie și e amabil cu tóte; dér, de iubit, nici una n'a avut această fericire!... Credința lui este că femeile nu iubesc și de aceia nu le simpatisească; însă, față cu ele, de l'ar vedea cine-va, ar crede curat că e cel mai înamorat și în realitate presintă o fină prefăcătorie pentru a-și atinge un scop oarecare !...

— Intr'adevĕr, așa este Afer; pe Poeteanu îl cunosc destul de bine; e fórte dibaciŭ a surchidi femeile și a le învârti capul; are talent de la natură de a fi simpatic și unde mai puni că face și versuri!...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Apropo, Căitim; să-ţĭ citesc o poesie făcută chiar de mine la adresa d-şóreĭ Leoni pe care a vĕdut-o şi Poeteanu şi să-mĭ arăţĭ ideia ta asupra primei mele compoşiţiunĭ literare; dér, să nu mĕ ieĭ peste picior că mĕ descuragiezĭ tocmai acum când sunt amoresat lulea, vorbă să fie!...

— Ce spuĭ!?... Citesce-o, te rog, citesce-o cât de repede că sunt foarte nerăbdător să aud prima ta încercare!...

— Iat'o, prietene, ascult'o:

ACHROSTIHUL D-REI LEONI

I

Lumea spune: că vin, bere,
Ţuică, rom şi ananas,
Beĭ cu maĭ multă plăcere
Când paharul este ras!...

II

Eu aprob astă purtare,
Talentu-ţĭ de veselie
Şi că nu laşĭ prin pahare
Licórea ce te re'nvie!

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

III

O !... E mare dibăcie,
Să beĭ ras și să lași gol;
Dovedește hărnicie
Și că poți juca un rol!...

IV

Numele-ți va fi mai mare
Urmând cum ai început;
Veĭ avea așa onoare
Cum poate n'aĭ fi crezut!...

V

Căcĭ,
In ce stă viața óre?
De nu beĭ, de nu mănâncĭ?
Fără purpura licóre,
Așa-ĭ că mi te usucĭ?...

VI

Decĭ,
Imitează-mĕ pe mine
Că și eŭ te-oiŭ imita
Și d'acuma fără tine
Nicĭ-o-dată n'oĭ mai bea!...

— Tiĭ!... Da frumósă poesie!... Ce dracu de idee ți-a trăsnit prin cap!... Se potrivește

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

de minune la adresa adorateĭ téle şi o să te sărute !... Dă-mĭ un condeiŭ să scot copie numaĭ de cât ! Dă-mĭ repede, înţelegĭ ?... E sublimă !... Celebritate !... Cap'o de operă !...

— Cât de subţire m'aĭ lua, nu te pot satisface acum nicĭ în ruptul capuluĭ !...

— Mĕ mir !?

— E de prisos !... Ţiŭ să fac maĭ întâiŭ surprisă Leoni şi póte chiar s'o public în gazeta «*Bobârnacul*» saŭ «*Ghimpele*» !...

— Şi când are să se întâmple ceia ce spunĭ ?...

— Cu ocasia pariuluĭ despre care ţĭ-am vorbit !...

— Dar décă facĭ numaĭ surprisa şi nu o publicĭ, atuncĭ, îmĭ daĭ copie ?

— Cu o condiţiune.

— Care ?

— Să nu o încredinţezĭ la unul şi altul, escepţie de prietenĭĭ meĭ, căcĭ póte s'o public şi voesc să aibă efectul eĭ !... Maĭ bine să te ocupĭ cu pritocirea vinuluĭ şi pelinulnĭ, trecêndu-l din butie în butie !... Eŭ să am atâta cantitate de bĕuturĭ în pimniţă, aşĭ pritoci în toate zilele !...

— Admit totul, amice, şi ceva maĭ mult, că te voiŭ invita să asiştĭ la pritocire şi tot-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

odată 'ţĭ voiŭ expune la vedere şi objectul în care'ţĭ voiŭ conserva copia de poesie !...

— Haiţĭ !... Am păţit'o !... M'aĭ înfundat de minune !... Maĭ mult de cum se înfundeasă bolobócele !... Cu tine nu e chip s'o 'nemeresc !

— Exageresĭ !...

— Nicĭ de cum.

— Cu alţiĭ, cred ; dér cu mine e uşor pe cât timp îmĭ rĕspunzĭ oratoriceşte în tótă puterea cuvêntuluĭ şi aşĭ putea afirma că maĭ curênd eŭ nu aşĭ putea vorbi cu atâta şic, în cât expresiunile mele să aibă óre-care înţeles faţă de glumele téle spirituele !... Unde maĭ pun că eşcĭ şi complesant !... Leoni n'a greşit de loc în alegerea ta !...

— Nu se şcie ; fiind-că ḑilele acestea am s'o trag pe sfóră !...

— Cum ?

— Se vede că aĭ uitat că urmeasă să curtes pe Amelie pentru câscigarea pariuluĭ ?

— A !... Da ; mi-aduc aminte ; mi-aĭ spus în douĕ rênduriĭ astă-séră !... E la mijloc un butoiŭ cu bere şi în casul acesta aĭ tot dreptul N'are să se plângă adorata ta, căcĭ atuncĭ ar face o copilărie !... Eŭ îţĭ ures succes bun !...

- - Ura !... Zeuţule !... Să trăiască Gambrinus;

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

așa te vreaŭ !... la să golim butelia care ne-a rĕmas de la masă !...

— E ora înaintată și voesc să plec !...

— Numaĭ un pahar !...

— Nu pot. Mâine sĕră, dĕcă voescĭ să-mĭ facĭ plăcere, vin'o la mine și vom goli cât de multe buteliĭ !... Te aștept !...

— Nicĭ vorbă !... Pe alțiĭ refus ; dór pe tine nu !...

— Prin urmare ; ne-am înțeles ?

— Fără îndoială.

După aceste cuvinte, Căitim își luă nópte bună de la amicul sĕŭ și părăsi iatacul ; iar Beţivenschi, ordonă feciorului să-ĭ conducă musafirul.

CAP. IV

O visită neașteptată

Ca nicĭ odată, Beţivenschi, în siua de 2 Iunie 187..., luase cafeaua maĭ de dimineaţă de cum obicinuia și plecase de acasă fără să anunțe pe cine-va. De această dispariţiune matinală se mira și feciorul sĕŭ nu numaĭ amiciĭ carĭ îl căutase, sciind că pe la acea oră îl găsiaŭ

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

tot-d'auna, în halat, cu ciașca plină de cafea și cu ciubucu lângă el. Gărgăun, feciorul care se numea ast-fel, își făcea felurite închipuiri: Ba că stăpânul sĕŭ îl cearcă, orĭ s'o fi dus să cumpere vre-un chilipir saŭ îl chiamase d-șóra Leoni și în fine póte că 'i-a murit vre-o rudă; însă, nimic din toate acestea nu era esact, de óre-ce, Beţivenschi, în acel timp, se găsea în curtea hotelului Moldavie, unde întreţinea cu portarul de acolo următorul dialog:

— Ce cameră ocupă d-ra Amelie?

— No. 8 Coconașule!...

— Imĭ facĭ un serviciŭ?

— Cu plăcere... Maĭ multe chiar!...

— Dă acéstă cartă de visită d-reĭ și opresce aceste monede!...

— Să aduc rĕspuns?

— Negreșit... Alt-fel n'aĭ făcut nimic!...

— Voiŭ fi la ordin!... Iacă, mĕ urnesc din loc; însă, vĕ rog, adăstaţi puţin aci!...

Portarul plecă și în curênd se înapoiă cu scirea că e invitat de d-ra și chiar îl aștéptă. Atunci, Beţivenshi, mulţumi portarului și începu a urca treptele hotelului; iar portarul îl urmă până la ușa camereĭ Domnișareĭ și apoĭ, salutându-l respectuos, se depărtă. Beţi-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

venschi însă, spre a fi mai presentabil, își în dreptă legătura la gât, trase manșetele, tuși de vr'o trei ori pe rênd, bătu ușor în ușe și după câte-va minute o voce de femee îi răspunse: «*Intră*». El se introduse imediat, făcênd cele mai cochete salutări și cele mai elegante scuse; iar domnișóra după ce 'i întinse mâna și 'i mulțumi pentru cuvintele séle atât de gentile, îl rugă să ia loc, și Bețivenschi, se conformă, ocupând scaunul ce era în fața d-rei.

In timpul acesta, Amelie, profitând de ocasie, își aruncă privirile în oglindă și după aceia fixând pe visitatorul séu, începu convorbirea:

— Mĕ simt foarte onorată, Domnule Afer, cu presența d-v., și 'mi permit a vĕ spune francamente că nu mĕ așteptam la o așa apropiată visită care mĕ pune în posițiune să cred fără cea mai mică îndoială, că aveți un caracter nobil și o educațiune distinsă. Politeța d-v. se usitează în toate statele civilisate și sunt veselă că o găsesc în manerile ce posedați!... Vĕ felicit chiar!... Mi s'a presentat ocasiunea, este un an de atunci, însoțită de un bun și intim amic să visites în Paris, Capitala Francieĭ și a întregului univers, mai multe localurĭ frecuentate de personagele cele mai

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

înalte din societate și am rĕmas fórte încântată de modul cum eram apreciată și servită! In prima zi făcusem deja aproximativ ca la treĭzecĭ cunoscinţe și în douĕ lunĭ cât am stat, vĕ puteţĭ închipui, că nu le mai puteam înnumĕra. Cu acea mulţime de personage aşĭ putea crea un oraşiŭ. In fine, ca să nu vĕ obosesc prea mult, am fost foarte satisfăcută și am regretat atât de mult acea societate, în cât orĭ de câte orĭ 'mĭ-aduc aminte, mĕ simt nu sciu cum!...Puneţĭ mâna, d-le Afer, să vedeţĭ cum îmĭ bate pieptul!... O! Paris, Paris!... Sunt sigură că décă aţĭ vĕḑut și d-v. acest raiŭ pământesc, regretaţĭ și palpitaţĭ ca și mine!...

— O! Da!... Acest oraș e o metropolă de briliant a lumeĭ întregĭ, un focar al civilisaţiuneĭ, un paradis cu toate comorile imaginate și neimaginate!... L'am visitat și eŭ în douĕ rênduri: O dată cu ocasiunea exposiţiuneĭ și altă dată cu o afacere de mare valóre a unchiuluĭ meŭ. Aprecierele d-v. sunt fórte esacte și fără să exageres, memoria vi le-aŭ conservat în a lor admirabilă realitate!... Cât privesce însă comparaţiunea visiteĭ mele matinale și neașteptată cu aceia a celor personage remar-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

cabile, este un act al civilisatului și inteligentului în principiu către cunoscințe și în practică la intimi și rude; iar față de mine uă solemnitate a politeței d-v. care 'mi presintă un tablou instructiv și expermentat!... Vĕ fac complimentele mele!...

— De-o mie de ori, vĕ mulțumesc, domnule Afer!... Cuvintele d-v mĕ ilusionează și m'așĭ simți foarte veselă décă m'ați visita cât de des!

— Voiŭ face aceasta cu multă plăcere și chiar așĭ fi făcut'o până acum cel puțin de șépte orĭ, dacă nu avea loc incidentul ce vi s'a întîntêmplat și care v'a reținut în casă șése zile, probă de aceia ce vĕ spun că în opt zile de când v'am cunoscut, v'am vorbit în două rênduri și v'am visitat acum. Familiaritatea ce mi-ați arătat de când v'am cunoscut, unită cu dorința ce aveam de a vĕ vedea cel dintâiŭ după convalescență, m'a pus în posițiune de a vĕ face această visită neașteptată. Afară de acestea, am o inimă neînduplecabilă și nu'ĭ pot resista!... Nu sciu cum va fi a altora; dér a d-v așĭ putea afirma cu siguranță, că e tot așa și de aceia am avut nerăbdarea de a trece înnaintea celor-l-ați amicĭ, carĭ probabil, vĕ vor visita și eĭ astă-dĭ, maĭ cu seamă Verdescu și Poeteanu!...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Admit totul ceia ce spune-ţi şi vĕ consider ca pe un adevĕrat amic!... De aci înnainte, sper, că 'mĭ veţĭ ḑice pe nume, fără a 'mĭ adăoga vre-un titlu usitat între inferiorĭ şi superiorĭ, saŭ între persoanele abia cunoscute ca şi eŭ la rêndu-mĭ să pot fi tot ast-fel!...

— Mĕ facĭ prea fericit Dom... Amelie!...

— Nicĭ de cum Dom... Afer!...

— Eĭ, vĕd, că eştĭ şi glumeaţă!... Mĕ imitesĭ!... Fie mĕ vĕŭ deprinde să 'ţĭ ḑic: Am...!

— Şi eŭ: Af...

— Mĕ înnebunesc de rîs!... Lasă-mĕ Amelie.

— Bravo!... Aĭ rupt pedica; aşa te vreaŭ.

— Mĕ încânţĭ!?...

— Ţi se pare!...

— Atuncĭ, eşcĭ simpatică şi déca îmĭ daĭ voe să'ţĭ spun că te iu....!?...

— Că mĕ iubeşcĭ?

— Tocmaĭ!...

— Această declaraţiune, mi-a maĭ făcut'o douĭ amicĭ şi nu sciŭ ce să-ţl rĕspund!...

— Cari?

— Ceĭ indicaţĭ de tine că mĕ vor visita astă-ḑĭ!...

— Aĭ înclinat măcar către unul din eĭ?...

— Negativ.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Şi de ce?

— S'aŭ prea grăbit!... Nu era timpul atunci!...

— Cum vĕd, de-o cam dată îĭ adorĭ?

— Te înceliĭ!...

— Se poate; dér, nu-mĭ pot esplica refusul tĕŭ?...

— N'am ţis aceasta; însă, îţĭ pot afirma un lucru positiv: Voesc să fiŭ iubită de tine şi chiar de altă persónă; dér nu pentru cât-va timp şi apoĭ tocmaĭ când simpatises în realitate, să fiŭ părăsită!... Afară de aceasta îmĭ plac voiajuriie şi amorașul meŭ trebue să aibă acelaşiŭ gust.

— Frumóse ideĭ!... Se potrivesc de minune cu ale mele!... Eŭ nu ţiŭ la alt-ceva, de cât la femeĭ şi să umblu din oraşiŭ în oraşiŭ şi din ţéră în ţéră!... N'am copiĭ, n'am nimic care să mĕ împiedice: Am numaĭ pe Gărgăun feciorul de care sunt prea mulţumit cu serviciul ce'mĭ aduce!... Economiĭ nu fac, fiindcă venitul meŭ e frumuşel şi sunt în lipsă de rudeniĭ ca să pot fi moştenit!...

— Ce venit aveţĭ, adorabile Afer?

— Numaĭ două-spre-ţece miĭ francĭ anual!...

— Plăcut de tot!...

— Eŭ să am numaĭ pe jumĕtate, aşĭ vo-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

iaja foarte mult și mi-așĭ fixa două reședințe: una la Paris și alta la Londra !...

— La rêndu-mĭ, ția-șĭ pune tot la dispositiune și chiar viața, numaĭ să ții la mine !...

— Nu glumeșcĭ ?

— Fără îndoială ; vorbesc serios !...

— Și eŭ tot serios îți spun, că pân'acum am voit să te cerc numaĭ ; dér 'mĭ-aĭ plăcut încă de când te-am cunoscut și te iubesc maĭ mult de cât îți imaginesĭ !...

— Mĕ încred ; însă, trebue pentru linișcirea mea să 'mĭ probesi !

— Acum ?

— Nu.

— Când ?

— In nóptea aceasta după ce voiŭ termina la cafée-chantant !...

— Primesc și te voiŭ invita să mĕ însoțescĭ atuncĭ ; numaĭ veḑĭ... să nu atragĭ atențiunea amicilor tĕĭ !... Sciĭ...; ast-fel de lucrurĭ trebue să le audă, de cât să le vadă !...

— Escĭ prea gentilă, Amelie !... Dă-mĭ voie să te sărut !... Și ea, fără să esite, se apropie și busele lor se lipiră de maĭ multe orĭ ; dér aceste momente, nu ținură mult, că le întrerupse câte-va lovituri ușóre în ușa camereĭ în

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

cari erau, și Amelie fu nevoită să întêmpine semnul, ducêndu-se imediat să deschidă ușa, în fața căreia sta chelnerul cu uă cartă de visită pe care era imprimat: «*Mitică Poeteanu*». Amelie primi carta, îi spuse chelneruluĭ să adaste puțin și se înnapoiă repede lângă adoratul eĭ, căruia presintându-ĭ carta și întrebându-l décă e saŭ nu de părere să introducă pe cel care voiește s'o vadă, 'ĭ-a rĕspuns afirmativ. Atuncĭ Amelie voi să cheme chelnerul, și Afer o reținu, ḑicêndu-ĭ:

— Escĭ nerăbdătoare, te înțeleg; abia aĭ obținut libertatea mea și te grăbescĭ; însă, am și eŭ o particularitate și țiŭ să nu știe nimenĭ de visita mea!... Pricepĭ!... E matinală și daŭ bănuielĭ prea de timpuriŭ!... Prin urmare, așteaptă un moment până plec și după aceia, primește fără întêrḑiere pe Poeteanu!...

— Escelentă cugetare!... Te ascult!...

— Iți mulțumesc și constat că caracterul ne va uni, nădăjduesc, pentru tot-d'a-una!... Vino dér, să te îmbrățișes și apoĭ să plec!...

Amelie se ridică mașinalicesce de pe scaun, își încolăci brațele de gâtul luĭ Afer, și acesta, după maĭ multe sărutărĭ, o strînse la piept și se despărți; iar ea, îl conduse până în sală

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

și de acolo îl urmă cu privirea până nu'l mai vĕḑu. Apoĭ, spuse chelneruluĭ de a introduce personagiul care 'ĭ-a dat carta de visită.

După câte-va momente de așteptare, Poeteanu se introduse la Amelie, care 'l primi cu tótă politeța și după un interval óre-care plecă, sciind că vor mai veni și alțiĭ. Ceia ce s'a și întêmplat, căcĭ, în acea ḑi Amelie, a mai fost visitată de Iancu Verḑescu, Ţuicanovicĭ, Berescu, Vinevschi, Hereditescu, Păun Moftureanu, Zanfir Caitim, Ananasescu, Basamagescu, Peliniadopescu cu Minciunescu, Leia, Leoni și Aurelia; așa că, visitele aŭ ținut până la 5 p. m·

Amelie, aprópe ameţită de atâtea visite, îșĭ făcu toaleta cu îngrijire și plecă a se distra și respira aer curat.

In intervalul cât Amelie se întreținuse cu visitatoriĭ, Afer Beţivenschi, fusese pe acasă, se întêlnise cu toțĭ amicĭ cărora le comunicase că în acea seară va avea loc pariul și visitase chiar pe Leoni, pe care o rugase să păstreze oare-care reservă către el până la ora 12 din noapte și apoĭ eșise cu ea pe stradă, spre a o îndupleca cu desăvêrșire.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

CAP. V.

Pariul

Lumea plictisită cu căldura de peste ḑi și de numerósele ocupaţiuni, populase pe sub seară stradele principale ale orașuluĭ și se divideа din când în când în diferite grupurĭ: unele dupe rangul social, altele după etate și chiar după sex; alegêndu-se bărbaţiĭ de o parte, femeile de alta și copiĭ însoţiţĭ de bone saŭ doicĭ, pe alocurea, ascultând musica municipalităţeĭ, care întona ariile cele maĭ dilectante și plăcute!...

Se înserase de tot și nóptea care se apropia, promiţea a fi feerică, căcĭ cerul era senin și luna începuse a se ivi cu rase de aur strălucitóre.

Printre ceĭ ce gustaŭ din preumblare se găsia: Amelie în conversaţiune cu Verḑescu, Aurelie cu Hereditescu, Leoni cu Beţivenschi, Elvira cu Vinevschi și Leia cu Berescu, pe carĭ, numaĭ un observator escelent i-ar fi putut vedea ast-fel înlănţuiţĭ în atâta desime de suflete și i-ar fi putut urmări cu înlesnire până în grădina hotelului Moldavie, unde pe la orele 9 aŭ și

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

plecat, căcĭ, în acea seară, după cum se anunţase prin afişe, avea loc debutul cantatriceĭ Amelie; ceia ce s'a şi întâmplat, de óre-ce pe la orele 10, când D-r Inimescu şi Poeteanu intraŭ în grădină, publicul deja ocupase tóte mesele şi Amelie era pe scenă armonisând: «*Scĭĭ tu*»; iar cele alte cantatrice, staŭ în jurul uneĭ mese din faţa sceneĭ şi rîdeaŭ cu hohot de comicăriile luĭ Beţivenschi şi de modul cum făcea pe toţĭ să aplaude continuŭ, pentru care, debutanta, fusese nevoită să repete cântul de douĕ orĭ!...

După aceasta, apăru Elvira, întonând: «*Jos masca*» şi atrase atenţia generală; dér, de aplaudat, n'a avut noroc, fiind-că Beţivenschi se strîmba la ea şi nu da nicĭ-un semn de aprobare. Apoĭ, se presintă Leia, melodisând: «*De când ea s'a dus departe*», cu care cânt, fu bine primită şi după aceia se arătă Leoni cântând: «*Aoleo m'am îmbătat*», care făcu pe toţĭ să bată din palme şi s'o cheme neîncetat pe scenă; iar Aurelia, fiind puţin indispusă din causa luĭ Hereditescu care refusase să-ĭ facă cadoŭ un inel cu pietre de diamant, rĕmăsese să cânte după ce, cele-alte vor maĭ apare încă odată pe scenă. Atuncĭ, Amelie,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

nu perdu timpul și cântă: «*J'aime*», Elvira: «*Vestita precupeață*», Leia: «*Rândurica*», Leoni: «*I cher von Kalikenberg*» și apoĭ, se auzi Aurelia în aria: «*Țiganca*», cu care s'a ilustrat de minune și pe lângă inelul ce câștigase pe timpul indisposițiuneĭ, maĭ primi un buchet de florĭ de la adoratorul eĭ, pentru care i se aduse felicitărĭ de toțĭ ceĭ carĭ eraŭ la masă cu Bețivenschi; iar cantatricele, vĕdênd că grădina e încă populată, se succedară fórte des pe scenă și până la $11^1/_2$, îșĭ umplură chetele cu monede cum nu se așteptaŭ.

In intervalul acesta, Afer Bețivenschi, chemase la o parte pe fie-care din amicĭĭ ce-l înconjura și pe ceĭ de la masa vecină unde eraŭ: D-r Inimescu, Poeteanu, Poly, Căitim, Mototolescu, Grosescu, Moftureanu, Calcavurovicĭ și Minciunescu, cărora le comunicase că peste o oră va avea loc câșcigarea pariuluĭ și ca să se convingă, dupĕ ce se vor încredința că el s'a introdus cu Amelie în camera eĭ, să adăste în grădină un sfert de oră și apoĭ să vină împreună cu Verdescu la ușă, care fără întârdiere li se vor deschide chiar de el; însă, cea maĭ mare parte din amicĭ, nu credeaŭ și așteptaŭ impacienți în-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

ceputul şi sfârşitul acesteĭ comediĭ, maĭ ales că vĕḑuseră pe Amelie fórte indiferentă faţă de eroul tragereĭ pe sfóră !...

Orologiul municipalităţiĭ, anunţa 12 ore din nópte şi Elvira încă era pe scenă cu : «*Haĭ la vax şi la chibrit*», fără să ştie că personagele ce maĭ rĕmăsese în grădină, formaŭ un grup de amicĭ pentru comedia ce urma să aibă loc. şi golirea unuĭ butoiŭ cu bere. Atuncĭ, Amelie, auḑind ceasornicul ce sunase şi uitându-se la al seŭ, îşĭ aduse aminte de promisiunea dată luĭ Beţivenschi şi îĭ făcu semn a o urma ; iar el, se conformă, după ce vĕḑu pe Leoni distrată în convorbire cu Vinevschi-Verḑescu rĕmăsese înlemnit şi tot credea că visează ; iar ceĭ alţĭ pufneaŭ de rîs ; ceia-ce, atrase şi atenţia cantatricelor care eraŭ cu eĭ la masă, maĭ cu sémă a Leoni, care observând absenţa eroului din acea seară, făcu o mişcare bruscă, şi ridicându-se de pe scaun, ḑise :

— Óre onorabililor, mi l'aţĭ ascuns ?... Unde e Afer ?....

— Nu ne privesc !... rĕspunseră toţĭ în cor.

— Aşa ! ?... Vĕ fórte mulţumesc de explicaţie !... Auḑĭ, auḑĭ !..... Să mĕ lase între atâţia

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

cavaleri, fără adio ! ?... L'oĭ învĕța eŭ cum să se pórte !...

— O ! ho !... Prea te repesĭ !... El e în apropiere și ți-l vom da momental décă ne veĭ cânta !...

— Da, da ; dupĕ ce-l voiŭ avea ; primesc....

— Atunci vin'o dupĕ noĭ.

Leoni, fără să maĭ pronunțe vre-un cuvênt, îĭ urmă pas cu pas până la ușa camereĭ Amelieĭ ; unde, Verdescu, nerăbdător, bătu de câteva orĭ și 'ĭ se rĕspunse de către Beținenschi : «*Așteptați.*»

La audirea acestuĭ cuvênt, Leoni ca o tigróică, scóse ușa din țițînĭ, se repesi la Amelie și o apucă cu o mână de gât ; iar cu cea l'altă îĭ aplică lovituri atât de serióse în cât décă spectatoriĭ nu ar fi intervenit, ar fi fost possibil lesiuni grave și chiar vre-un accident regretabil. Privelișcea era aprópe îngrijitóre pentru Afer, autorul acesteĭ furtuni, haslie pentru amicĭ, escepție de Verdescu care perduse pariul și întru cât-va satisfăcĕtóre pentru Leoni, care, în cele din urmă, credêndu-se rĕsbunată pe rivala sa, însoțită de ceĭ ce o încongiura, coborî treptele hotelului și intră în grădină, unde, cu toțiĭ luară loc la massa din fața

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

sceneĭ. Apoĭ, efectele pariuluĭ începu: Verdescu comanda butoiul cu bere, Leoni schimba cuvinte cu Vinevschi contra adoratuluĭ eĭ și ceĭ alțĭ întrețineaŭ conversație cu Elvira, Leia și Aurelia, escepție de Beținenschi, care nu asculta pe nimenĭ și striga într'una: Butoiul, butoiul!... Să vie!... Dĕr repede; că stăm cu gurile căscate și gâtlejurile neudate; iar asistenții, escludênd pe Leoni și Vinevschi, daŭ cu pumniĭ în masă, imitând pe Afer și din când în când din gura lor eșia câte un: ura!... Trăiască Afer Beținenschi și toți ceĭ nectaruluĭ!...

Nu trecu mult, că butoiul dorit sosi, paharele se umplură și petrecerea se desfășură: Afer, presintă Leoni, achrostihul ce-ĭ compusese și care este reprodus textual în capitolul III; iar ea, neputând să-și ascundă bucuria surpriseĭ ce-ĭ făcuse adoratul sĕŭ, îl citi în auḑul tuturor, carĭ isbucnirĕ în aplause ne sfârșite. Atunci, Beținenschi, mulțumit fórte de veselia care era zugrăvită pe fețele amicilor sĕĭ, umplu paharele din noŭ și petrecerea se animă atât de colosal în cât mai la fiecare ridicare de pahar, se aduceaŭ elogiurĭ și se țineaŭ tuaste pentre eroul aceĭ petreceriĭ;

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

iar el, rĕspundea așa de minunat că auditoriĭ nu se puteaŭ opri din rîs. Chiar Verdescu care la început fusese indispus de perderea pariuluĭ, și Leoni care era supĕrată de trarea pe stóră, făceaŭ has, încuragiind comicăcăriile și gesturile convivuluĭ; continuând tot ast-fel petrecerea pănă în revĕrsatul dorilor, când, din causa oboseleĭ ce simțeaŭ, se și despărțiră.

CAP. VI

Incendiul

Nóptea învĕluise pamêntul cu haina primăvereĭ. Luna și stelele se scăldaŭ ca într'un ocean pe cerul înseninat și rĕspândeaŭ rasele lor argintiĭ peste întréga natură. In strade, se auḍiaŭ la óre-carĭ intervale fluerile guardiștilor și pașiĭ trecĕtorilor întârḍiați prin cluburĭ și cafenele cântânde. In suburbia sîntu Nicolae noŭ, ruinele Moruzoi eraŭ iluminate ca nicĭ-odată. Un trecĕtor atras de sgomotul săpăturilor ce veneaŭ din partea aceia, s'a oprit de a ascultat; însă, după cât-va, sgomotul încetând și lumina disparênd, își continuă

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

drumul, mirându-se cum pe acel timp ruinele fusese iluminate, ferestrele acoperite cu rogojini și din ce provenise sgomotul acela.

In urma acestuia, un alt trecător, la câți-va pași, se oprise în dreptul unor ferestre de la nisce case mici neîmprejmuite din fața ruinelor și schimba șópte cu o urmașă a Eveï. Lumina ce făcea felinarul din colțul stradeï, îï presenta tineri, cum erau: El aproximativ înnumëra 28 crini și ea până la 18 rose. Atunci, orologiul de la edificiul municipalității prin trei lovituri anunța orele și spre apus, bolta divină se roșise ca jeratecul; iar tînëra pereche, observând aceasta, din când în când îșï îndreptaŭ privirile într'acolo și nu'șï puteau esplica cum cerul îșï schimbase atât de curênd culórea cea azurie; dér, nu trecu mult, că trompeta observatoruluï din turnul edificiuluï primărieï, vesti de maï multe orï existența nuï incendiŭ, și cetățeniï, într'o clipă, la auḑirea semnaluluï, se vëḑură alergând la spectacolul sinistru, urmând pe pompieriï carï treceaŭ ca fulgerul în piața Unireï, unde eraŭ în flacărï multe prăvălii și casse. Grație ênsă energieï și curagiuluï cetățenilor și pompierilor, că acel foc atât de colosal în câte-va

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

bre, se localisă. Alt-fel, ăr fi luat proporţiuni înspăimîntătóre şi ar fi nimicit nu numaĭ centrul oraşuluĭ; dér şi stradele laterale. Apoĭ, cetăţeniĭ s'aŭ înnapoiat fără grije la cassele lor, escepţie de victimele incendiuluĭ, care cu lacrămile 'n ochiĭ şi plinĭ de desperare îşĭ căutaŭ adăpost.

Printre ceĭ dintêĭ, s'a vĕḑut şi tînĕra pereche părăsind locul unde fusese incendiul şi înnapoindu-se cu paşĭ grăbiţĭ la cassele ne împrejmuite, unde, succesorul luĭ Adam, ḑicea într'una: S'a dus!... Da; s'a spulberat... Unica moşcenire şi 'mĭ-a lăsat numaĭ locul!... Bietul bunicu!... O să-mĭ cadă în spete şi de... o să'l suport!... Ce bună era prăvălia!... Ah!... îmĭ vine... nebunĭĭ...; dér lasă... El e bătrân, şi... póte... póte... sciŭ eŭ, tot iaŭ pe loc vre-o treĭ sute de napoleonĭ!...

— E de prisos, Verḑescule; trebue să fiĭ mulţumit şi cu atât, rĕspunse tînĕra ce'l asculta.

— Aşa e Exterino; dér, de... Prăvălia 'mĭ-ar fi înţesat o pungă de douĕ miĭ napoleonĭ, pe câtă vreme locul!... Unde maĭ punĭ şi pe bunicul până la... înţelegĭ tu!?...

— Cu tóte acestea; datoria de nepot... şi...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

locul nu e de lepădat!... Orĭ-cum, valórea luĭ nu o poţĭ găsi aşa repede... maĭ ales în acest timp de crisă!... Pân'atuncĭ însă, prudenţă şi de-o cam dată îţĭ ures vise plăcute!...

— E ḑiuă!... Aĭ dreptate!... La revedere pe mâine seară!... Nu uita să te găteşcĭ cu brăţările ce ţĭ-am trimis aḑĭ!... Şi se depărtă; iar ea, după ce 'l urmă cu privirea până ce nu se maĭ vĕḑu, intră în casă, cugetând la nouĭ cadourĭ şi fericire.

CAP. VII

Ghicitórele şi Ghicitoriĭ

E cunoscut tutulor că, cu cât oraşul se presintă maĭ populat şi maĭ avut, cu atât şi ocupaţiunile se multiplic. Aşa, în Ploeşcĭ, oraşiŭ care numĕră peste 40,000 locuitorĭ, capitala judeţuluĭ Prahova, situat pe un teren şes, dotat cu tóte bogăţiele naturel şi în apropiere de Bucurescĭ, distanţă cel mult douĕ ore cu calea ferată, ocupaţiunile sunt atât de numeróse şi de variĭ, în cât déca le-am descrie, am umplea topurĭ de hârtie, ne-ar răpi mult timp, şi afară de acestea, neimportând în acest ro-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

man, de cât câte-va dintr'ênsele, de-o cam dată vom pune sub vederile onoratului lector saŭ onorateĭ lectoare pe parte din bărbaţiĭ şi femeile acelea carĭ în lipsă de profesiunĭ, orĭ din causa miserieĭ, îşĭ aleg pe aceia de a se introduce prin familiĭ, mijlocind saŭ recomandând pe cutare junc, junĕ, vĕduv orĭ vĕduvĕ de a se căsători cu cutare séŭ cutare. Acest soiŭ de ocupaţiune l'am numit «*Ghicitóre*» şi motorul care ne-a autorisat, se va vedea în cursul citireĭ presenteĭ cărţĭ.

Intre aceştĭ ghicitorĭ şi ghicitóre, ceĭ maĭ principalĭ eraŭ : Ion Prepélicaru, Dinu Copoescu, Manda Bĕutorescu, Stanca Vorbulovicĭ şi Marghióla Prepelicaru.

Manda Bĕutorescu, care jócă primul rol, este vĕduvă, de 48 anĭ, cu talia mijlocie, grósă, umflată şi roşie la faţă din causa alcooluluĭ întrebuinţat prea des, maĭ ales diminéţa ca să aibă curagiŭ de a se introduce în familiĭ, cum ḑice ea când se găseşce în stare anormală.

Intr'una din ḑilele luneĭ August, anul 187..., acéstă ghicitóre se vĕḑu dis de diminéţă intrând în curtea unor case din strada Câmpineĭ, unde, fu întêmpinată de un bărbat cu pĕrul alb, uă femee care numĕra până la 42

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

ani și o tînără ce împletise numaĭ 16 trandafirĭ. Eraŭ: tatăl, muma și fiica, carĭ cum zăriră pe Manda, îĭ eșĭ înainte, făcêndu-ĭ onorurile obicinuite prin invitare în salon și strângere de mână; unde, visitatórea după ce luă loc pe un scaun din dreptul canapeleĭ pe care sta familia, cu un aer bine-voitor și blând începu a comunica că, scopul venireĭ séle nu era altul de cât interesul ce purta pentru fiica lor atât de gentilă și de a o vedea curênd fericită la casa eĭ cu un soț ca acela pe care l'a găsit încă de mult și care, pe lângă că e tînĕr plăcut, fără defecte, are și un viitor strălucit; iar tatăl, ca cap al familieĭ și experimentat în ale vieței, se prefăcu că'ĭ mulțumește și'ĭ spuse neted că nu e dispus pentru un act atât de delicat și serios. Ceia-ce, Ghicitóreĭ, nu-ĭ plăcu și plecă, pretextând că este așteptată în maĭ multe părți tot pentru mijlocire de căsătorie, fără a se maĭ ivi prin acea casă, timp aprópe un an de ḑile. Cu tóte aacestea, din când în când trecea pe acea stradă și schimba cuvinte cu tînĕra, pe care doria cu orĭ-ce preț să o căsătoréscă și despre aceste intrevederĭ misterióse, mama feteĭ, nu avea nicĭ o cunoscință, maĭ cu sémă de la cele

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

două luni din urmă de când încetase din viață soțul ei; însă, observase óre-cari schimbări în caracterul fiicei sale, pe cari nu și le putea explica; dér căuta adesea deslegarea enigmei și ar fi fost aprópe imposibilă déca Manda nu ar fi venit să-i repete cu oare-cari deslușiri, propunerea de mai 'nainte, la care, vĕduva, de și cu îndoială, însă, de acea dată o primi și permise ghicitórei de a presenta chiar pe ginere. Așa că, la două luni și jumĕtate, căsătoria avu loc și ghicitórea fu recompensată de ambele părți, mai cu sémă de tînĕr într'un mod aprópe fabulos, de óre-ce i se constituise de d-na Ema Briliantescu, mama miresei, uă dotă considerabilă, pe lângă că se însoțise cu Eleonora, căci așa se numea, uă june care împlinise 17 ani. Ginerele nu era altul, de cât Iancu Verdescu, un arendașiŭ de formă a câtor-va pogóne teren; acel personagiŭ care'și risipise averea părintéscă în petreceri și cadouri ce făcea cantatricelor și femeilor simple din tóte punctele de vedere. Noroc însă, cu Manda, că reușise pentru cât-va să-l scape de miseria care-l așteptа, de óre-ce aprópe 'și terminase ultimele monede cari 'i rĕmăsese din vêndarea unui loc ce moscenise de la bunicul

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

séŭ Pavel Verdescu, încetat din viață cu trei luni înaintea căsătoriei séle, din causa neajunsurilor ce întêmpina din parte-i.

Verdescu se instalase cu tînéra sa soție în casele dotale și ajunsese în contactul rudelor și familielor vecine, ast-fel că distracția socială nu'i lipsea și se mulțumia de a fi reținut pentru primirea visitatorilor.

Acestea la început i se părea că'i aduc adevĕrata fericire și se presenta cu demnitate în căsătorie; dér, după câte-va luni își părăsi ideea și reveni la obiceiurile de mai 'nainte, cum dice proverbul: «*Lupul își schimbă pĕrul, însă năravul ba*». Tot așa și el, căci adesea neglija datoriile lui de soț și făcea pe tovarășa sa să regrete unirea cu el, de óre-ce, pe lângă alte cause, une-ori lipsea dile și nopți întregi, alte-ori venia la ḑiuă și adesea nóptea têrziŭ; așa că, într'un interval de doui ani, risipise atât restul banilor din moscenirea rĕmasă de la bunicul sĕŭ, cât și parte din dotă, adică numerariul, rĕmânênd neatacate moșia și casele.

In acel interval câștigase uă fetiță de uă frumusețe rară, care la etatea de patru luni, din causa unei maladii, a încetat din viață;

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Iar Eleonora, lovită de acéstă nenorocire și suferințele morale ce îndura de pe urma soțului, începuse să se desfigurese și să devină debilă. Ceia-ce atrase atenția tuturor cunoscințelor și mai ales pe a mameĭ séle, care, a adus-o în posițiune de a intenta acțiune și s'a divorțat; iar mai în urmă, fără nicĭ un intermediŭ, se căsători pentru a doua óră cu Zanfir Căitim ce'ĭ zice și Ḑeul Căitim, un tînĕr plăcut, modest, inteligințe, fără defecte și destul de avut, cu care trăește și astă-ḑĭ atât de bine, în cât sunt de exemplu.

Verḑescu care nu se așteptase la o așa întêmplare, ajunsese într'o stare atât de deplorabilă și plină de miserie, în cât solicita existența și îmbrăcămintea de la streinĭ generoșĭ, fiind-că amicĭĭ și amicele nu numaĭ că nu'l ajutaŭ, dér îl și gratificaŭ cu tóte epitetele. Până chiar și Exterina, cu care cheltuise o parte din avere și care strînsese de pe urmă-ĭ una mie de napoleonĭ, îl gonea și 'l trimitea la poliție ca pe un vagabond.

Această femee, prin mijlocirea Mandeĭ, care o cunoșcea de aprópe, fără multă osteneală, se căsători cu un giuvaergiŭ din Bucurescĭ; însă după trecere de un an, din causa luxu-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

lui și conduitei séle, aduse pe soț în stare de faliment și perdu atât capitalul sĕŭ cât și dota; iar ea a rĕmas în starea primitivă, de și ar fi putut solicita dota; însă, cel a tot-putinte care veghiasă asupra faptelor ómenilor, nu a condus'o pe acea cale, și 'i-a arătat că durească numaĭ: «munca și onestitatea.»

Nu trecu mult după aceia că, giuvaergiul decedă din causa miserieĭ și Exterina se sinucise, fără a se sci împrejurările carĭ aŭ determinat'o la acésta.

Manda însă, de și auḑise de acele drame, al căror început era ea, nu se turbura în nimic și își continua ocupaţiunea de mijlocitóre fără remușcare și fără mustrare de consciinţă, maĭ ales de când îmbrăţișase și altele acel mediŭ de existenţă, între care Stana Vorbulovicĭ, care 'ĭ era cu mult superióră în limbuţie și neesactităţĭ.

Această din urmă ghicitoare, era atât de activă, în cât ḑilnic, de diminéţă până séra, prin plouĭ saŭ ninsorĭ, colinda fără preget orașiul întreg și se interesa de toţĭ și de tóte; maĭ cu sémă de ceĭ căsătoriţĭ; iar când i se părea timpul oportun de a se introduce la cutare saŭ cutare, își imagina diferite cualităţĭ

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

pentru cel care doria să intervină și se presenta sub aceste vederi. In carnaval mai cu deosebire, umbla fórte mult și se introducea chiar la persóne pe cari abia le cunoscea din vedere sau din audite, mijlocind cine scie pentru ce ființă de aceeași categorie.

Cu tóte acestea une-ori reușia, fiind curagiósă și lingușitóre; iar alte-ori era trasă pe sfóră sau luată în derisiune de aceia cărora le plac distracțiuni de așa natură.

Intre căsătoriele făcute prin intermediul Staneĭ, cea mai de căpetenie este aceia a băcanuluĭ Masticopol cu vĕduva Gherghina Bolovănescu, de la care a primit uă frumósă recompensă materială; însă a fost fórte invidiată de Marghióla și Dinu Prepelicaru, cari criticând-o pretutindeni, îĭ luase locul și o redusese până acolo că aprópe nu mai era primită în nicĭ o casă. Ceia-ce o puse în posițiune să se retragă în dealul din Valea-Meilor, unde, cu capitalul ce avea îșĭ cumpĕră câte-va rînduri de vie și îmbrățișă meseria de cultivatóre.

Aceĭ ghicitori, de și scăpaseră de Stana; erau geloși și pe Manda, cu tóte că nu ar fi avut nevoe, întru cât singură se descreditase și era alungată de pretudindeni; până și de

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

fiul sĕŭ, care nu-şĭ maĭ putea agonisi existenţa din causa imoralităţeĭ şi viţiuluĭ ce o predomina; ast-fel că, Marghióla Prepelicaru şi soţul eĭ, îndată ce simţiau că Manda a intrat în vre-o casă, eĭ eraŭ acolo şi se ofereaŭ gratis; iar rivala lor, vĕdênd acésta. s'a asociat cu Dinu Copoescu de a părăsi centrul oraşuluĭ şi a ghici pe la cetăţeniĭ mărginaşĭ; credênd că acolo, faptele lor vor fi isolate şi neauzite; dér, realitatea a fost contrariă, căcĭ nu s'a făcut nicĭ-o căsătorie prin eĭ, şi din acéstă causă, într'o séră, când ambiĭ eraŭ în stare anormală, graţie ultimelor monede ale Mandeĭ, se desfăcură în insulte şi loviturĭ.

Soţiĭ Prepelicaru, informându-se despre aceasta, anunţară prin afişe că, pe lângă darul de a căsători, ghicesc: trecutul, presentul, viitorul şi că se pot însărcina cu orĭ-ce afacerĭ; ast-fel că, aŭ atras atenţia amatorilor şi în câţĭ-va anĭ, reuşiră să devină proprietarĭ cu acéstă cumulardă ocupaţiune, pe care póte, vor fi practicând'o şi astă-zĭ.

Despre acest mijloc de existenţă s'aŭ interesat mulţĭ învĕţaţĭ-criticĭ, dintre carĭ, uniĭ: teoretic şi alţiĭ: practic, şi în general, aŭ obţinut resultate frumóse, maĭ cu deosebire în

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Franța, Germania și Italia, unde prin cultură și activitate reală, aprópe l'aŭ exterminat.

Tot așa și cu ghicitoriĭ și ghicitórele de carĭ în treacăt am făcut câte-va liniĭ, décă ar fi avut cel puțin studiile elementare și le-ar fi plăcut munca, evident că nu ar fi recurs la o asemenea ocupațiune și ar fi îmbrățișat o profesiune; dér, ca ignoranți și leneși, fiind mărginiți în vederile și activitatea lor, s'aŭ cufundat în noianul celor de așa speță, unde 'i-am lăsat și'ĭ vom lăsa, întru cât rolul nostru nu cere să mergem maĭ departe.

CAP. VIII

Comóra

Dupĕ douĕ săptĕmânĭ de la cele narate în capitolul VI, unde între altele ne-am ocupat și de ruinele Moruzoi, a avut loc o descoperire misteriósă atât de importantă, că, și acum este în memoria cetățenilor.

Pentru ca onoratul cititor, sau onorata cititóre, să aibă idee complectă despre acea descoperire, facem istoricul și positiunea ruiuelor, dupĕ cum urmează;

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

«La începutul formațiuneĭ Ploieșciuluĭ, cea maĭ grandioasă clădire era palatul Moruzi compus din treĭ etaje și împrejmuit cu zid care ocupa un terren vast.

In anul 1762, decedând Moruzi, cel maĭ înnalt și avut demnitar al aceluĭ secol, doamna Moruzi ce'ĭ ḑicea și Moruzóia a rĕmas succesoarea palatuluĭ și l'a possedat până în anul 1779 când urmênd pe Moruzi la locul cel vecinic, palatul s'a părăsit și în câțĭ-va anĭ din causa neîngrijireĭ și tempestelor natureĭ, etajul al treilea a căḑut; iar împrejmuirea s'a dărîmat cu desăvêrșire, rĕmânênd numaĭ zidăria a douĕ etaʻe.

De atuncĭ, zidurile aŭ resistat și nu s'aŭ maĭ schimbat câtușĭ de puțin până în anul 1890; iar maĭ têrḑiŭ s'a dărîmat și făcut diferite clădirĭ.

In anul 1875, niște sârbĭ-grădinarĭ cari'șĭ părăsise patria lor și venise în ţeara noastră spre a'șĭ exercita profesiunea, informêndu-se că terrenul ruinelor este întins, apt pentru grădinărie și eftin, l'aŭ luat cu arendă, împrejmuindu'l cu scândurĭ și l'aŭ cultivat.

Intr'una din serĭ, însă dupĕ ce eĭ terminase udatul grădineĭ și se așeḑaseră a se ospăta,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

unul dintr'ênșiĭ, observând că la intrarea pricipală, sub etajul de jos al ruinelor se ivia din când în când o lumină roșatică, a atras atenţiunea celor-l'alţĭ și cu toţiĭ părăsind massa, s'aŭ introdus în ruine, unde aŭ veghiat toată noaptea.

In acel interval lumina a maĭ apărut de douĕ orĭ și aŭ rĕmas încredinţaţĭ că în acel loc există un tesaur.

A doua ḑi între altele se aprovisionară de rogojinĭ, cu care acoperiră ferestrele și pe la meḑiul nopţeĭ, aprinḑând felinare, îșĭ puseră planul în esecutare, săpând până la ora treĭ din noapte, când din causa umbrelor ce făcea lumina luneĭ în interiorul ruinelor, încetară din lucru și părăsira înspăimântaţĭ acel loc, imaginându-șĭ diferite figurĭ ale infernuluĭ.

Apoĭ, se sfătuiră și deciseră a descoperi acestea unuĭ prelat, care, făcênd cuvenitele slujbe, pe de-oparte să alunge spiritele închipuite, iar pe de alta să împartă cu el valorile ce ar găsi. Ceia ce s'a și întâmplat, căcĭ în a doua nópte, unul dintre eĭ, s'a presintat cu un preot, care, dupĕ ce făcu slujbe, tesaurul, în urma unor nouĭ săpăturĭ, se vĕḑu, și în câte-va ore, scoţêndu'l, îl depuseră pe uă rogojină ce le rĕ-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

măsese neîntrebuințată. Acest tesaur se compunea dintr'un casan de aramă cu capacitatea opt vedre și conținea numaĭ monede antice de aur și pietre prețioase, care fără întârziere s'aŭ și împărțit între eĭ.

După aceia, atât preotul, cât și sârbiĭ aŭ părăsit ruinele. Primul s'a dus acasă și secunḑiĭ nu se scie unde. Se ḑice însă, că sârbiĭ ar fi în țara lor și că acolo aŭ devenit marĭ proprietarĭ de moșiĭ; iar despre motivul dispariţiuneĭ lor, la început, vecinii nu'și presupuneaŭ nimic; dér maĭ têrḑiu, observênd că nu s'aŭ înapoiat, curiositatea 'i-a introdus în ruine și acolo aŭ rĕmas surprinși și miraţi când aŭ constatat causa. Apoĭ această descoperire, s'a rĕspândit în tot orașul și cari maĭ de cari veneaŭ să vadă groapa de unde se estrăsese comoara.

Printre aceștia eraŭ și Beţivenschi, Leia, Căitim, Peliniadopescu și Moftureanu, din cari, unul spunea că casanul a fost de ḑece vedre, altul de nouĕ și ceĭ-l'alţĭ de opt, și că trebue să fi conținut aur fórte mult; iar un individ din mulţime scobia locul unde existase comoara, creḑênd că va da și el peste noroc, și asistenţiĭ îl luaŭ în derisiune. Acel individ nu

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

era altul, de cât Verdescu, care cum sta aplecat pe groapă; foștiĭ luĭ amicĭ nu-'l recunoscuseră de-o dată; dér maĭ tîrziŭ, când s'a rîdicat în sus, vĕdêndu-l, li s'a facut milă și l'aŭ ajutat cu ceva banĭ; iar el, dupĕ ce le-a mulțumit, s'a strecurat prin mulțime și nu s'a maĭ arătat.

CAP. IX

Inceputul primuluĭ amor

De la cele întâmplate și narate în capitolele precedente, până în anul 1880, aŭ avut loc numeroase evenimente privitoare pe parte din personagele acestuĭ roman, carĭ de și nu presintă multă importanță, totușĭ nu le scăpăm din vedere și le descrim în resumat, după cum urmeasă:

Amelie, vĕdênd că nu 'șĭ poate asigura viitorul ce i se propusese de Beţivenschi și Verdescu, în unire cu Leia și Elvira, aŭ plecat în Bucurescĭ, unde s'aŭ angagiat într'un cafée chantant.

Leoni, a părăsit atât pe Beţivenschi, care nu o maĭ agrea ca la început cât și hotelul Mol-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

davie și a devenit soțiia luĭ G. Vinevschi care 'ĭ-a depus pe numele sĕŭ uă sumă óre-care la uă casă de bancă.

Peliniadopescu, cumpĕrând vinurĭ multe și neocupându-se de ele la timp, parte s'aŭ stricat și i-aŭ adus perderĭ însemnate; ast-fel că, a fost pus în posițiune de a nu maĭ face așa comerț și s'a stabilit în Buzĕŭ unde se ḑice că se ocupă cu împrumuturĭ de banĭ și altele.

Bĕutorescu, observênd că mama sa cu darul beției și ocupațiunea de ghicitoare, îl descreditase și era amenințat a 'șĭ perde și slujba de copist, se căsători, spre a se scăpa de ea, cât și de cele-l-alte neajunsurĭ.

Herculitescu și Țuicanovicĭ, îșĭ cheltuiseră moscenirile și rĕmăseseră tufă de Veneția. Primul cu Aurelia, care părăsindu-l; el a îmbrățișat cariera de funcționar financiar și are existența în deajuns; iar secundul, numaĭ cu orgiĭ și petrecerĭ carĭ l'a degradat și maĭ deplorabil de cum e Verḑescu; dér maĭ târḑiŭ, ducêndu-se la un unchiŭ al sĕŭ, s'a îndreptat și șĭ-a lăsat obiceiurile de maĭ 'nainte; însă, cu toate acestea țuica o gusta din când în când.

Mototolescu, ce 'ĭ ḑice și Mitocănescu, prin lingușirĭ și servilism, reușind a ocupa un post

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

de scriitor, se însoți cu uă tînără care'ĭ constitui uă dotă óre-care și ast-fel se maĭ desghiață din amorțéla rece în care era maĭ 'naînte.

Ar maĭ fi un eveniment și resbelul din anul 1877; dér acesta, întru cât intră în cadrul istorieĭ, care deja 'ĭ-a reservat paginĭ și'ĭ va reserva, și de timp ce nu ne ocupăm de asemenea materie, îl lăsăm, și continăm șirul acestuĭ roman.

Intr'una din ḑilele plăcuteĭ primăverĭ a anuluĭ 1880, când întreaga natură era veselă și parfumată, se vĕḑu uă trăsură cu patru caĭ înaintași, intrând în curtea unor case din strada Verḑișorilor, din care, fără întêrḑiere, coborî maĭ multe persóne, între carĭ era și uă tînără care împletise 16 rose, de uă frumusețe rară, cu fața albă ca crinul, figura rondă, pĕrul, sprincenile și ochiĭ negri, nasul presinta cea maĭ supremă fineță a Venereĭ, gurița, bărbia micĭ, mânușițele și piciorușele eraŭ lipeḑĭ și elegant formate.

Acéstă tînără, fu întîmpinată de un june care numĕrase 20 crinĭ și a căruĭ figură era smédă, dér plăcută și simpatică, căcĭ presinta nisce ochiĭ marĭ negri, pe cari'ĭ îĭ încadraŭ

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

două sprîncene late de culórea murelor, avea un nas acuilin și mustața abia i se ivise; iar pĕrul îl purta fresat, cu uă buclă ce cădea în dreptul sprîncenelor.

După aceia, el, îĭ luă emoționat mâna și îĭ ḑise: «bun venit», iar ea, fixându-l cu priviri fermecătóre, îĭ mulțumi. Atuncĭ, mama feteĭ și ceĭ-l'alțĭ, intrară în casă cu personagele ce 'ĭ primise, și tînĕra pereche rĕmase în curte. Aci ea, reaminti tînĕruluĭ că se vĕd pentru a doua óră, și el, cu un aer timid îĭ rĕspunse în aceștĭ termenĭ:

— Sunt recunoscĕtor Eliso de plăcutele téle cuvinte și fericit de interesul ce-mĭ porțĭ!...

— Ți se pare!... Mĕ încânțĭ Mitică!...

— Nicĭ de cum!... Fără tine, de acum înnainte, mi-ar fi greŭ, ca să nu zic maĭ mult!...

— Nu înțeleg...

— Se poate; dér, dacă aĭ fi în locul meŭ aĭ rĕspunde alt-fel!...Te-ar impulsiona inima!...

— Și cum?

— Că aĭ primi.... saŭ nu....

— Iarășĭ nu înțeleg....

— Cu cuvêntul!...

— De... sciŭ eŭ!... Poate!...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Echivoc; dér 'mĭ placĭ și chiar te voiŭ adora !...

— E prea mult... ; nu credeam !... A'mĭ vorbi așa; e, a te urî !...

— Ținênd la tine?

— Nu se știe !... Trebue să fiĭ sincer !?

— O ! da. Din tot sufletul !...

— Póte că mĕ cercĭ ?...

— E posibil óre ?... Tocmaĭ eŭ ?...

— S'aŭ vĕḑut exemple și s'aŭ auḑit multe !...

— Da; fiind-că sinceritatea a lipsit și dintr'o parte și dintr'alta !...

— Așa spun toți !...

— Și eŭ ?

— Voĭ vedea !...

— Creḑĭ că da ?

— Viitorul și timpul va decide !...

— Așa tot maĭ merge !...

— Vĕd că simpatisesĭ și de te-aĭ ține de cuvênt, te-așĭ... iubi !...

— Ah !... Ce simțitoare escĭ ? ce bună și ce inimă nobilă aĭ ?... Permite-mĭ un sărut !?....

— Lasă-mĕ !... Altă dată...

— Te rog !

— Ne-am sărutat o-dată când ne-am vĕzut !.., Destul !...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Sciŭ... ; dar, voesc să pecetluesc bine începutul primuluĭ meŭ amor, atât ideal, cât și real !...

— N'aĭ parte, Poetene !.... Iată..... Vine mama !... Și, în acel timp, se și vĕdu persóna indicată !... Atuncĭ eĭ o întâmpinară veselĭ și o urmară în balconul caselor, unde era atât familia feteĭ, cât și a luĭ.

In timpul acesta, apăru pe pórtă un bărbat bine format și cu ochiĭ expresivĭ, care, dupĕ ce salută respectuos, propuse luĭ Mitică, de a'l însoți ; și el, de și nu era dispus pentru aceasta, se înclină cu scuse în fața personagelor cu cari era și'șĭ urmă amicul. Acesta, cum se vĕdu în stradă, îĭ comunică că va avea loc la Beţivenschi, uă serată amicală dată de el și Bassamagescu, la care va lua parte toțĭ deiĭ și că sunt invitați să asiste și eĭ. Apoĭ, grăbind pașiĭ, ajunseră la timp și se amusară cum nu-șĭ imaginaŭ.

Finele părțeĭ întêiŭ.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

PARTEA II

POESIE SI PROSĂ

SAU

IDEALITATE ŞI REALITATE

CAP. I

Succesiunea

Era o dumineca de véră fórte plăcută. In acéstă ḑi, pe stradele principale ale oraşuluĭ, toţĭ pietoniĭ păreaŭ eleganţĭ dupe luxul ce purtaŭ. Ceĭ micĭ ca şi ceĭ marĭ, aveaŭ ochelarĭ, cravată albă, mânuşĭ trase pe mânĭ şi baston.

Déca ar fi stat cine-va la o parte, a observa cualitatea fie-căreĭ fiinţe, putea cu drept cuvênt să vadă că, nu toţĭ eraŭ nobilĭ şi nu toţĭ meritau lucsul !..... Dér, ce poţĭ ḑice?.... Aşa e timpul !.... Aşa sunt moravurile !...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Mai departe, dintr'un magasin de friserie, eșeau pomădați, frisați și rași doui bărbați cari escelau în lux și mândrie.

Dintre aceștia unul purta costum și joben gri; iar altul redingotă neagră, pantaloni culori și pălărie de pae. Primul, după ce trecu în revistă lumea de pe strade, intră într'o cofetărie, și secundul, dispăru cu pași titanici.

Pe strada Francesă în dreptul palatului justiției, se oprise o bătrână și schimba cuvinte cu două tinere cochete; iar în urma ei, trecea o servitóre cu o talie de atlas verde, deschiată la piept de se vedea corsetul și într'o roche de cașmir cafenie, care, cu o mână ținea o copilă ca de șépte ani și cu alta un coșiu încărcat de lucruri alimentare.

Nu trecu mult, că, se vĕdu din nou, omul ce purta pălărie de pae, intrând grăbit în cofetăria în care se introdusese cel în costumul gri; unde, după ce luă loc la masa acestuia din urmă, îi presintă un pachet cu bilete hipotecare și îi ḑise:

— Iată, Hereditescule, două mii de fr. pe care mi-ai cerut împrumut până veĭ intra în possesiunea moscenireĭ!... Escĭ mulțumit?....

— Mai încape vorbă!...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Atunci, dă-mi polița și procentele...

— N'am făcut'o încă și afară de aceasta, sunt de idee ca ceĭ cinci sute fr. dobândă, să-i adaug la capital !...

— Nu-mĭ convine...

— De ce ?

— Fiind-că, în treĭ luni, déca aș avea banii procentelor, 'i-aș îndoui !...

— De !... E cam mult ; dér, în fine... Să-ți fac un act de treĭ mii... Primești ?...

— Da ; așa tot mai merge !...

Și, Heredescu, efectuând polița pretinsă, o și remisse luĭ Petcu Grosescu, căci așa se numia ; iar acesta, după ce o primi, strînse mâna debitorului și plecă surîdênd.

Hereditescu, simțindu-se cald la posunar, într'o clipă părăsi localul în care era, se aședa într'o birje ce-l duse direct la gară și de acolo, cu primul tren, plecă la Brăila ; unde cum sosi, se instală într'un hotel ; fiind-că trecusse de miedul nopteĭ ; însă, a doua zi, cea dintêiŭ grije a luĭ, a fost de a-și aranjia afacerea pentru care venise și se duse la advocatul ce cunoscea încă de la cele alte successiuni deja epuisate, căruia, după ce'ĭ făcu cunoscut scopul visiteĭ séle, îĭ avansă o sumă

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

óre-care și îl rugă să accelerese lucrările pentru punerea sa în possesiunea avereĭ ce 'i-a rĕmas de la unchiul sĕŭ.

Afacerea fiind limpede și ușóră, pentru că se tranșa cu o simplă petiție către Tribunal și două acte constătătóre că el este nepotul și singurul succesor al defunctuluĭ; advocatul, fără multe dialoguri, îl și încredință că, în câteva ḑile de la presentarea acelor acte, va intra în posessiunea avereĭ moscenită; iar, tînĕrul îĭ mulțumi de asigurările date, și plecă salutând. Apoĭ, advocatul, făcu actele necesare, le depuse justiției și stărui atât de mult, că Hereditescu, într'o sĕptĕmână deveni posesorul avereĭ în cestiune.

După acestea, el, se înnapoiă la Ploeșcĭ și achită toți creditoriĭ, între care era și Grossescu, de și nu venise scadența polițelor; iar amiciĭ, auḑind că moscenise uă avere însemnată și că plătise creanțele, îl căutaŭ pretutindenĭ. Până și Verḑescu; ast-fel că, îl găsiră într'un rəstaurant și cari maĭ de carĭ 'l felicitară; însă, Hereditescu, în loc să le mulțumească, le reaminti epitetele cu cari 'l dotaŭ când era în crisă și'ĭ rugă să nu'l deranjese la dejun. Ceia-ce, făcu pe foștiĭ luĭ amicĭ, să

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

roşească şi să părăsească restaurantul fórte umiliţi.

In acel timp, Hereditescu, vĕḑu pe Iancu Verḑescu, trecênd pe stradă şi aducêndu-şĭ aminte de rolul ce acesta avusese în societate, îl strigă de maĭ multe orĭ, şi el auḑind, veni pe dată. Atuncĭ, Hereditescu, îl îmbrăţişă şi'l rugă să dejunese cu el; iar Verḑescu, jenat de costumul în care era şi impresionat de nobila invitaţiune cu care 'l onorasse; la început, refusă într'un mod foarte respectuos; dér, maĭ în urmă, observând cu atenţiune insistenţa ce amicul de odinióră, depunea continuŭ pe lângă el, primi; însă, atât de modest şi plin de resunoşcinţă, în cât aduse pe acesta în posiţiune să plîngă!... Şi plînseră ambiĭ!...

Dupĕ care, la vederea unor lăutarĭ ce veniră să cânte ca de obiceiŭ, surîseră printre lacrămĭ şi când instrumentele musicale începură a se pune în acţiune, se făcură veselĭ!...

Ascultară câte-va arii şi apoĭ părăsiră restaurantul.

Pe stradă, Hereditescu propuse luĭ Verḑescu să-'l însoţească. El primi cu plăcere şi cum ajunseră acasă, primul, luă afectuos de braţ

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

pe cel care 'l însoţise şi 'l introduse în camera sa, unde, după ce'ĭ făcu o ţigare, ĭĭ ḑise:

— Sciĭ de ce te-am adus?

— De unde... Póte, ca să'mĭ spunĭ de ale trecutuluĭ?...

— Escĭ departe... E vorba de present şi viitor!...

— Voiŭ fi atent cu desăvârşire!...

— Nu e destul!... Trebue să şi admiţĭ!...

— Dar nu sciu ce?...

— Să trăescĭ cu mine şi din ostenelile téle să-ţĭ assiguri existenţa pentru zilele negre!...

— Nu cunosc nicĭ-o meserie ca să te pot servi şi în casul acesta, la ce aşĭ folosi?...

— Onestitatea aduce profesiune şi viitor!... Ast-fel fiind; alt-ce-va 'mĭ-e de prisos, căcĭ la moşie, 'mĭ necessită om de încredere!... Tu vei fi acela şi veĭ supraveghia pe toţi!...

— E prea mult!... O! Dumnezeule!... Marĭ sûnt minunele téle!... Un biet muritor cu haine rupte şi fără pâine să ajungă la o aşa demnitate!... Şi în momentul acela, maĭ multe lacrămĭ ĭĭ brăsdă faţa!...

— Facĭ copilăriĭ, Verḑescule!... In loc să te bucurĭ, plângĭ:...

— Scusă!... E inima de vină!...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Te sciam mai tare ?...

— Da ; așa eram ; dér, suferințele și oă meniĭ m'aŭ schimbat !...

— Atunci, te veĭ mai schimba !

— Possibil ; gândacul nu se metamorfoseasă ?... E o mică deossebire între el și om !...

— Dér, spiritul, e acelașiŭ?

— Nu, depinde de natură !... Ființele se aseamăn ; însă n'aŭ aceleași perfecțiuni !....

— Tocmaĭ. Noĭ am fost cheltuitoriĭ, însă încelătoriĭ nicĭ-odată și acestea provin din contactul social în care ne-am mișcat unit cu aplicațiunile natureĭ !... Prin urmare, tu care aĭ vĕdut și binele și rĕul, veĭ face ast-fel ca să nu maĭ suferĭ și veĭ cugeta numaĭ la viitor !... Iată două sute de francĭ și de aĝĭ veĭ fi omul meŭ de confienţă, sumă pe care ți-o voĭ achita în fie-care lună. Acum însă, dute la un hăinar, îmbracăte ca altă dată și vin'o mâine.

Verdescu primi baniĭ cu aviditate și după ce mulțumi făcĕtoruluĭ sĕŭ de bine, plecă emoționat și plin de veselie. Pe stradă părea a fi altul : Mergea cu capul maĭ ridicat, cu pașĭ maĭ siguriĭ și nu se maĭ sfia de nimic ; iar une-orĭ, 'ĭ se mișcaŭ creerii pe cari 'ĭ se imprimasse «*viitor*» și cugetările séle se con-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

centrau aci. El se impresionase atât de mult de generositatea și cuvintele amicului sĕŭ, în cât, cugetând tot acolo, îșĭ uitase de a se introduce în vre-un magasin de haine și ajunsese în strada Lipscanĭ, fără să observe aceasta; dér pe când era să treacă într'altă stradă, fu oprit de un june brunet în etate ca de 22 anĭ și mare'ĭ fu surprisa vĕḑêndu-se în acel loc și că întâlnise pe camaradul de școlă și singurul protector material al sĕŭ. Ceia-ce îl făcu să gesticulese și să esclame: A! Tu escĭ? Tu Poetene?... Protectorul și îngerul meŭ!... Tu?...

— Eraĭ inteligințe și aĭ devenit spiritual, rĕspunse camaradul!...

— Póte; dér și politeța ta e nemărginită!... N'aĭ pereche!...

— Într'adevĕr sunt necăsătorit și décă 'mĭ țiĭ acest limbagiu, probabil e că tu aĭ vre-o bucurie, pe care nu o sciu!... Cât pentru politeță, aceasta e o datorie, de și omul nu se nasce cu ea; dér și-o apropie și se alipește de această sublimă sciință prin educațiune și relațiunĭ sociale de înalt ordin!... Avênd cineva această școală care este superioară toturor celor-l'alte, după mine nu poate fi alt-fel de

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

cum a învețat și déca am afirmat ironic că nu m'am căsătorit, am ținut ca să arăt că sûnt mulți în acéstă categorie și chiar superiorĭ; însă și maĭ mulți de speța celor lipsiți de acel studiu, căcĭ, nu e destul numaĭ cultura intelectuală pe base theoretice!... S'aŭ vĕdut ómenĭ culțĭ carĭ aŭ făcut nu numaĭ studiile clasice; dér și cele universitare până la cel maĭ distins grad și cu tóte acestea, eraŭ lipsiți de politeță!... Șciĭ de ce?... N'aveaŭ educațiunea!... Temelia fundamentală a cultureĭ.

— Aĭ multă dreptate!... A-'țĭ rĕspunde la tóte, este a face filosofie!...

— Am să'țĭ comunic numaĭ uă veste bună!...

— Te rog, 'mĭ facĭ plăcere!...

— Nicĭ că cred alt-fel!... Este vorba de moscenirea Hereditescu și de încrederea cu care m'a onorat el!... Creatorul e bun când cine-va e just!... El ajunsese cu atâtea mosceniri, să fie funcționar financiar și fără nicĭ un capital; iar une-orĭ amenințat de a perde și atât, dér aceasta n'a ținut mult, că unchiul sĕŭ din Brăila, decedând, l'a lăsat moscenitor peste o moșie și maĭ multe casse, și amicul meŭ, s'a gândit și la mine!... Inchipuesce-țĭ că-mĭ plătesce douĕ sute leĭ lunar numaĭ ca să supraveghies

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

moșia și să-ĭ comunic neregularitățile !... Ce nobil caracter !... Eram să ḑic că n'are pereche ; dér mi-am adus aminte de ce mi-aĭ răspuns și înțeleseĭ că o scrîntesc, de și așĭ fi putut afirma, de óre-ce escepție de cele-l'alte, în ce concerne caracterul, îl aĭ și tu !... Póte și maĭ .... și ....

— Diplomă n'aĭ ; însă eșcĭ diplomatic și Hereditescu sper că va fi mulțumit de tine cum nu-șĭ imaginează !... Tu meritaĭ maĭ mult chiar, dér, de-o cam-dată, trebue să te mulțumescĭ și să cauțĭ a te lăsa de unele obiceiurĭ ale téle !.. Sciĭ, cadourile și dragostea cu cantatricele !... De o cam-dată, te felicit că aĭ scăpat de crisă și te autoris a fi interpretul meŭ pe lângă amicul și stăpânul tĕŭ de a'ĭ face cunoscut bucuria și mulțumirea sufletească ce am simțit auḑind că stă bine și e generos !... Așa dér, la revedere și veḑĭ nu uita ce ți-am spus !...

— Iți mulțumesc de sfaturĭ și te asigur că le voiŭ avea în memorie ; însă un lucru am scăpat din vedere !...

— Care ?

— Acela că mĭ-a și avansat banĭ ca să'mĭ cumpĕr îmbrăcăminte !...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Foarte bine !... El scie ce face și n'a greșit !.. Acésta mĕ bucură !... Veḑĭ, nu pierde timpul, du-te la hăinar !... La revedere !...

— Să ne vedem !...

Dupe aceia, se despărțiră prin strângere de mână și apoĭ, Poeteanu plecă înainte cu pașĭ grăbițĭ; iar Verḑescu se înapoiă în piața Unireĭ, unde, după ce încercă în maĭ multe magasine, găsi într'unul haine modeste cum căuta și le cumpĕră.

A doua ḑi, Verḑescu, își schimbă costumul și duoă ce dejună, se duse la Hereditescu, care cum îl vĕḑu, îl felicită de gustul ce avusese în cumpĕrarea hainelor și apoĭ, îĭ puse în vedere de a se arangia pentru voiagiŭ; ast-feĭ că, în câte-va ore ambiĭ gătindu-se, se așeḑară într'o trăsură și plecară la gară și de acolo cu trenul la Brăila, unde póte vor fi și acum.

CAP. II

Revederea

Se înserase. Luna cu rasele eĭ de foc începuse să ardă o parte a cerului, stelele străluciaŭ ca ? iliantele și vêntul se juca ușor cu

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

iarba cea verde și florile care îmbălsămiaŭ aerul. Era séra de întâiŭ Maiŭ a anuluĭ 1883. In acéstă lună, stradele laterale ale centruluĭ orașuluĭ, devin maĭ admirabile și maĭ poetice, căcĭ curțile sunt maĭ spațióse, așternute cu iarbă verde și umbrite de pomĭ. In categoriă acestora intră și strada Verdișorilor, pe care familia Poeteanu posedă un vast teren și casse.

In acea séră, familia descrisă, împreună cu familia Nide, staŭ la o masă sub crăcile a douĭ vișinĭ bătrînĭ, admirând farmecile natureĭ; iar în fundul curțeĭ între nișce pruni stufoșĭ eraŭ Poeteanu și Elisa Nide, unde el o măsura cu priviriĭ generale și ea îĭ fixa ochiĭ !... Era limbagiul amoruluĭ, pe care numaĭ inimile iubitóre îl înțeleg. Un fel de sfială săŭ mutism care se presintă între începutul amoruluĭ și iubire; dér acest sensibil tabloŭ, dupe cât-va timp, fu colorat cu roșirea obrajilor eĭ și apoĭ dispăru la cuvintele urmętóre:

— Aĭ înțeles tu óre causa pentru care tremuram și tăciam când te-am vędut? Imaginatuțiaĭ că ardeam de dor să te sărut?...

— Vorbe góle !..... Să spunĭ ce-va și nimic

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

tot !... Tu emoţionat? Pronunţat-aĭ vre-un cuvênt !... Dér eŭ...

— Eştĭ nedréptă şi nu apreciesĭ !... Era posibil óre să vorbesc emoţionat ?... Cine ar fi putut resista presenţeĭ téle ?... Nimenĭ !... Eŭ unul când te-am zărit astă-séră intrând pe pórtă în acest costum alb desenat cu frunze albastre, credeam că te-aĭ transformat într'un înger şi că veniaĭ din cer pentru a mĕ face fericit !... Şi într'adevĕr aşa eşcĭ !... A şedea lângă mine şi a'mĭ vorbi este tot ce póte fi maĭ sublim, maĭ dulce şi maĭ preţios !... Aşĭ putea sta aci cu tine ore întregĭ, fără a mĕ mişca !... Ţĭ-aşĭ face poesiĭ, te-aşĭ admira şi de mĭ-aĭ permite. te-aşĭ sĕruta !... Acéstă din urmă fericire este sigiliul amoruluĭ şi când mi-l veĭ acorda, aşĭ deveni sclavul saŭ martirul tĕŭ !...

— Iar aĭ început cu alc téle şi o să mĕ facĭ să plec !...

— Te rog, scusă, te iubesc, îţĭ cad la picióre, crede-mĕ, aĭ milă şi nu mĕ părăsi !..... Singură mĭ-aĭ promis, sciĭ, când te-am vĕḑut cu ocasia sosireĭ téle de la ţéră !...

— Da ; am spus ceva ca să masches şi să

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

salves situațiunea !... Se arătase mama !... Altfel nu aș fi făcut acéstă glumă !...

— Eĭ, vĕd că mĕ frigĭ pe jĕratec și mĕ întorcĭ când pe o parte când pe alta, fără să te gândescĭ că mĕ torturesĭ !...

— Te înșelĭ; țiŭ la tiue, dér ceia-ce doresc, să nu-mĭ cerĭ !... E imoral și chiar imposibil !

— Voĭ abusa de promisiunea ta !... Și în acel mŏment junele o sărută de maĭ multe orĭ, iar ea fugi sub vișinĭ la mama sa, tocmaĭ la timp, căcĭ se gătea de plecare. Se apropiă și junele de eĭ, sĕrută mâna soacreĭ, cum și-o imagina, și strînse mâna feteĭ, șoptindu-ĭ să nu uite acea revedere delicióză în care aŭ pecetluit dragostea lor !...

CAP. III

Poesie și Gelosie

In prima parte. dupe cum scie și onoratul lector saŭ onorata lectóre, Poeteanu, care va juca de aci înainte în acest roman rolul cel maĭ principal, este notat o dată că nu iubește femeile și altă-dată că e pasionat de Elisa Nide., la care ține atât de mult, în cât, între

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

altele și-ar da și viața. Probă despre aceasta și că omul nu póte fi isolat de afecțiuni, este chiar poesia compusă de el în terminii urmětorĭ :

Domnișórei E...

I

Escĭ maĭ frumósă ca mândrul sóre
Care străluce pe cer senin ;
Chiar maĭ sublimă și'ncântătóre ;
La tine dér, am să mĕ 'nchin !...

II

Când tu aparĭ, îmĭ daĭ viață,
Mĕ facĭ să sper și să trăesc,
Nu simt în lume altă dulceață
De cât aceia când te zăresc !...

III

Diua și nóptea gândind la tine,
L'a ta figură ce m'a frapat,
La ale téle forme divine,
La mersul tĕŭ cel elegant,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

IV

Mĭĭ de delire mĕ tot turmentă,
Simt că 'mĭ-e rĕŭ, dĕr ce să fac?..:
Până și ochi-mĭ se tot lamentă
Și vĕd prea bine că nu am leac!...

V

Așĭ da averea, așĭ da viața,
Tot ce-am maĭ scump p'acest pământ
De-aĭ deveni iubita-mĭ sóță;
Primesce-mĭ dĕr acest cuvênt!

Acéstă poesie fu pusă într'un plic de Poeteanu și o păstră până într'o ḑi de sĕrbătóre, când ducêndu-se pe la Elisa, pe de-o parte 'ĭ-o citi, iar pe de alta o rugă să consimță a o publica în vre-o revistă și ea primi; însă el, nu întêrḑie și dupe câte-va ḑile, acele versurĭ se vĕḑură imprimate în «*Vocea literară și științifică*» din Ploeșcĭ. Ceia ce mulțumi pe ambiĭ.

Maĭ têrḑiŭ, el visită în tóte ḑilele pe Elisa și de câte orĭ se înnapoia de la ea, era atât de inspirat în cât poesiile le compunea imediat.

Tot așa și cu versurile urmĕtóre:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

I

M'am tot cercat
S'o sărut,
S'a supĕrat
Și n'a vrut!...

II

M'am tot cercat
De iubit,
S'a supĕrat,
N'a voit!...

III

M'am tot cercat
Ca s'o las,
S'a supĕrat
Și d'ăst pas!...

care s'aŭ publicat în aceiași revistă.

Altă-dată, Poeteanu primind o garófă de la Elisa s'a inspirat momental și în fața eĭ a compus acéstă poesie:

GARÓFA

DEDICAȚIE D-ȘOAREI E...

I

Pe câmpia vieței mele

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Numaĭ florĭ aŭ rĕsărit,
Dér ca una dintre ele,
N'am vĕḑut, n'am pomenit!...

II

E așa de majestósă
Cum pe lume n'o maĭ fi
Și atâta de frumósă
In cât inima'mĭ răpi.

III

Și de când o am vĕḑut,
Vecĭnic la ea tot gândesc;
Par'că e'ntradins făcut,
S'o ador și s'o iubesc!...

Acéstă poesie s'a publicat maĭ întâĭ în revista «*Tesaurul Familiei*» din Bucurescĭ, apoĭ în volumul de poesiĭ «*Florĭ și Spinĭ.*»

Afară de aceste versurĭ, el a maĭ făcut și altele, datorite maĭ mult iubireĭ și inspirațiunilor eĭ; și se iubiau așa de mult că în tóte ḑilele se vedeaŭ!...

Intr'o ḑi însă, el fiind reținut de mosafirĭ, între care era și véra sa d-ra Prăpureanu, nu a putut să se ducă la ora obicinuită și s'a pomenit în curte cu Elisa. Poeteanu, atuncĭ ședea

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

pe o bancă ce era în faţa caseĭ, la dreapta avea pe d-ra Sanfason şi la stânga pe véra sa. Elisa însă, geloasă pe una dintre acele fete că sta pe aceiaşĭ bancă alăturea de iubitul sĕŭ, îĭ găsi un pretest şi alungând'o d'acolo, îĭ ocupă locul. Ceia ce atrăsese atenţia nu numaĭ a luĭ Poeteanu ; dér şi a celor-l-alţĭ ; însă, cu toate acestea, ea era mulţumită şi veselă că braţul eĭ era lipit de al luĭ !

Maĭ têrdiŭ, eşind din casă mamele celor douĕ fete, le luară şi plecară. Elisa rĕmăsese cu el pe aceiaşĭ bancă şi când se depărtase nesuferita sa, ea îl mustră că şeḑuse lângă acea fată şi 'l rugă să nu maĭ repete aceasta. Apoĭ, dupĕ un lung sărut se despărţiră pentru a se revedea a doua ḑi.

CAP. IV

Invidia şi intriga

Amiciţia dintre Elisa şi Poeteanu devenise atât de sinceră şi de intimă, în cât eĭ credeaŭ că nicĭ o putere umană nu 'ĭ-ar despărţi şi speraŭ la uă unire apropiată, de şi întru cât-va se temeaŭ de opunerea părinţilor, maĭ cu sémă ca, căcĭ avea uă soră vĕduvă ce se numia Irama

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

care nu privia cu ochĭ bunĭ pe Poeteanu și continuŭ îl critica, atribuindu-ĭ epitete, pe care nu numaĭ că nu le merita; dér, nicĭ nu eraŭ la locul lor. Ceva maĭ mult că impunea Elisei de a nu 'l agreia și a 'l respinge; însă ea, o refusa sub cuvênt că ar trece de nepoliticósă; iar Irama, vĕdênd că în așa mod nu poate reuși, alergă la alt mijloc și făcu în acest scop cunoscința vecineĭ Petca Urîțof și a fiuluĭ acesteia Aldruf Urîțof, pe care 'ĭ invită de a 'ĭ vedea familia și eĭ primiră; ast-fel că, ambele familiĭ și-a făcut visite reciproce, și în scurt timp aŭ devenit intime.

Poeteanu, observase acestea și nu 'ĭ plăcea câtușĭ de puțin presența tînĕruluĭ Aldruf în acea familie.

Acest tînĕr înumĕrase 20 anĭ, era înalt, blond, slab cu desăvêrșire, cu mânele și piciórele fórte marĭ, gâtul lung și în fundul capuluĭ îĭ sticleaŭ niște ochĭ verzĭ și spălăciță; călca greoiŭ ca un ipopotam, rîdea ca un orangutan și îșĭ scobia nasul, iar felul de a se presenta, era original și hasliu.

Pe lângă acestea îĭ lipsea presența de spirit și adora pe Morfeu; însă sora Eliseĭ le considera cualităț frumoase și nu lăsa cea maĭ

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

mică ocasiune de a aduce elogiurĭ și complimente luĭ Aldruf atât când Poeteanu era de față, cât și când se găsia Elisa; iar în lipsa lor, spunea că e avut și singurul succesor al avereĭ mémeĭ séle Petca, imaginându-șĭ că prin o asemenea metodă va depărta pe Mitică și va apropia pe cel-l'alt. Maĭ mult încă! Pe de o parte provoca pe Poeteanu prin cuvinte fără mediŭ, spre a 'l face să nu maĭ vină pe acolo și să urască pe Elisa; iar pe de alta spunea tuturor că d-ra Prăpureanu adoră pe cel care iubea pe sora sa, și din toate acestea nimic nu era esact; însă, Mitică, într'o ḑi plictisindu-se de invidie și intrigă, chemă la o parte pe fată și îĭ vorbi în termeniĭ aceștia:

— Cuvintele surorel téle m'aŭ plictisit și presența aceluĭ molâu mĕ agasească atât de mult că așĭ prefera în cas când tu te-aĭ maĭ duce pe la familia luĭ, să te părăsesc; cu tóte că ṭiŭ la tine maĭ mult ca la viața mea!...

— De, sciŭ eŭ?... Ṭața voește...

— Atât de mult m'aĭ iubit? Mersi!...

— Te rog, nu te supĕra!... Să vedem! Póte prin mama voiŭ reuși a nu mĕ supune surorel mele!...

— Te privește! Eŭ sciu că amorul nu are

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

obstacole!... Dér ce pot face contra voinței tăle?... Creatorul e mai puternic și va răsplăti pe fie-care după faptele séle!... Acum plec și 'ți reamintesc numai, să ei o batistă curată și să 'ți ștergi busele ca să nu 'mi pătesi cele opt sărutări ce ți le-am dat în patru ani!... Numai câte două pe fie-care an și tot s'au strîns; dér déca aș fi făcut copilăria să te sărut mai mult, aș fi murit!... In present plâng!... Adio!...

El plecă mâhnit și ea îl urmă cu privirea, fără să răspundă.

CAP, V

Despărțire neașteptată

Trecuse trei luni de la cele narate în capitolul precedent. In acel interval, Poeteanu nu se mai arătase Elisei și nici ea nu'l văduse. Din partea lui era o justă ambițiune, iar dintr'a ei causele deja cunoscute.

Despre acestea observase și d-na Nide, mama fetei și o aduse în poziție să comunice fiului ei, care, veni în Ploești fără întârdiere; iar despre sosire, el anunțase telegrafic și familia îl întêmpinase la gară, de unde cu toții ve-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

nisera acasă. Aci însă, după cât-va timp, d-na Nide propuse fiului ei, de a visita împreună, familia Poeteanu, și el primind, plecară acolo îndată. Apoi pe sub seară se înapoiară însoțiți de ai casei unde fuseseră. Aceștia din urmă, mai târdiu, voind să se ducă, familia Nide îi reținu și îi rugă a lua prîndul cu ea; iar ei vĕdênd dorința și insistența tuturor, rĕmaseră. Atunci, d-na Nide, pe de-o parte ordonă a se arangia massa, iar pe de alta propuse de a trece în soufragerie și toți se conformară.

Nu trecu mult, că femeia din casă începu să servească bucatele cele mai delicióse și messenii începură a gusta din ele cu multă plăcere, escepție de Poeteanu, care era indispus; dér neobservat cu seriositatea care 'l caracterisă.

Dupĕ desert, pe când se aduceaŭ cafelele, nurora d-nei Nide, cântă între altele «*Scii tu*» care impresionă pe toți, mai ales pe Elisa, din ochii căreia s'a vĕdut picând douĕ lacrămi ce se rostogoliră pe figura ei; iar Mitică, care nu mai credea în amorul de mai 'nainte, asculta rece și gânditor. Apoi, d-na Nide, comunică familiei Poeteanu că Elisa va pleca a doua di cu fiul ei în familia nurorei, unde

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

va rĕmâne până se va căsători. Atunci, fiindcă ora era înnaintată, mosafirii urară Elisei voiagiŭ bun și se despărțiră cordial.

CAP. VI

Amorul fals și căsătoria ei.

Pe la începutul luneĭ Octombrie anul 188..., la treĭ sĕptămânĭ de la plecarea Elisei, Poeteanu părăsise Ploesciu și se dusese în Bucurescĭ, unde pe de-o parte ocupase o funcțiune, iar pe de alta se înscrisese la sciințele politice; iar d-na Nide, de câte orĭ visita capitala, de atâtea orĭ se ducea și pe la el, spre a'ĭ comunica sciriĭ despre fiica sa; dér aceste visite nu ținură atât de mult, că dupĕ opt lunĭ, Elisa înnapoiându-se la casa părintească, ele încetară și se presentase rêndu luĭ de a le face.

În intervalul cât lipsise Elisa, avusese loc multe întâmplărĭ privitoare pe unele personage ale acestuĭ volum:

«Medicul Mitică C. Inimescu, care va fi neperitor din memoria celor ce l'aŭ consultat, a încetat din viață, lăsând pe urmă-ĭ soție și un minor,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Irama sora Eliseĭ, se căsătorisse și îĭ părea rĕŭ de intriga și efectele eĭ contra luĭ Poeteanu, de și nu'l agreia.

Beţivenschi, urmase pe Medicul Inimescu și trecusse instantaneŭ la viaţa vecĭnică; iar rudele luĭ, pentru că, Gărgăun feciorul, îl servise credincios, 'i-a donat întreaga avere. Cât despre cele-l'alte personage, escepţie de Elisa și Poeteanu, nu s'aŭ maĭ auḑit nimic.

Așa dér, continuăm șirul romanuluĭ dupĕ cum urmeasă:

In ḑiua sosireĭ Eliseĭ, tînĕrul Poeteanu venise din întâmplare în Ploescĭ, când auḑind despre înnapoerea eĭ, îșĭ făcu toaleta într'o clipă și plecă grăbit, de a o vedea; ast-fel că, în câte-va minute, el a și ajuns pe strada unde eraŭ casele în care locuia familia Nide.

Elisa îl ḑărise și până să'ĭ iasă înainte, el trecu pragul uşeĭ; iar ea, maĭ 'nainte de a intra în casă, îl sărută de maĭ multe orĭ și apoĭ îl introduse într'o cameră, unde dupĕ ce'ĭ mulţumi pentru visită, îĭ ḑise:

— Escĭ încă sincer?

— Nu sciu bine... Póte... Ca'n tot-d'a-una!...

— Nu prea; dér fie, mĕ încred décă 'mĭ veĭ mărturisi totul despre noul tĕŭ amor!?...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Viseḑĭ... In lipsa ta n'am iubit pe nimenĭ şi nicĭ nu iubesc !... Ador !...

— Nicĭ de cum ! E cestiunea de Magdalena !... Altă dată eraĭ franc !...

— Complicĭ lucrurile !... De ea nicĭ cuvênt n'a fost !... M'am referit la vechiul amor !...

— Care pentru tine nu maĭ există !...

— Depinde de circumstanţe şi voinţa omuluĭ !...

— Cu alte cuvinte m'aĭ uitat şi nu maĭ ţiĭ la mine !...

— Te înşelĭ !... Numaĭ timpul unit cu împrejurările, ne schimbă !...

— Să sciĭ cât rĕŭ 'mĭ facĭ, maĭ bine aĭ tăcea !...

— Aĭ cerut să fiŭ sincer, nu'ĭ aşa?...

— Fără îndoială !...

— Atunci pentru ce te supĕră adevĕrul?...

— Aĭ avea dreptul când nu m'aşĭ fi înapoiat şi când nu m'aşĭ fi gândit la tine ?...

— Dér cu ce m'asiguraĭ şi care a fost scopul plecăreĭ téle din Ploescĭ ?

— Viitorul e o garanţie şi te veĭ convinge !... Déca am plecat de aicĭ, nu sunt eŭ vina, ci familia !... Oh !... Nu sciŭ ce pot ḑice !... Póţe

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

că Dumneḑeŭ voește să mĕ torture; dér nu, el e bun și'ți va arăta cât te iubesc!...

— Numai de ar fi așa!... Sunt multe versiuni pe socoteala ta și nu sciŭ ce pot crede!... Tu eșcĭ falsă saŭ ceĭ ce vorbesc de tine?...

— Mĕ insulți?...

— N'am făcut nici o dată acésta!...

— Dér acum?

— Sunt papagal, spun ceia ce ḑic alțiĭ și décă va fi esact ce am auḑit despre Aldruf, te voiŭ abandona și chiar ruga de a nu maĭ spera la mine!...

— N'aĭ nevoie!... Mĕ voiŭ căsători décă'mĭ permiți și veĭ vedea că te-aĭ încelat cum se încélă mulți alțiĭ!...

El se întristă și ea plecă plângênd!...

Dupĕ acésta, la vre-o șése luni în urmă, Elisa se căsători; dér era atât de nemulțumită de soțul sĕŭ, în cât cugeta numaĭ la divorț; așa că, chiar în luna de miere, cum se ḑice, ea intentă acțiune și maĭ têrḑiŭ se și divorță.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

CAP. VII

Incheere

Poeteanu audise despre căsătoria Eliseĭ și își imaginase întru cât-va motorul care o determinase la acest act. De aceea, pe de-o parte cerca a o uita, iar pe de alta se gândea de a face și el ceea ce făcuse ea. I se presintase maĭ 'nainte diferite ocasiunĭ de căsătorie atât în Ploescĭ, cât și în Bucurescĭ, și le refusasse sub diferite pretexte; însă, în anul 1891, avansând în funcțiune, a fost trecut în alt orașiŭ, unde norocul saŭ destinul, presentându-i în cale o tînără văduvă, el se înamoră de ea și în ḑiua de 30 Maiŭ anul 1892 se cunună civil, iar a doua ḑi religios.

De atuncĭ, el e fericit și speră că va fi în tótă viața, de óre-ce soția sa pe lângă că e plăcută și simpatică, posedă și calităț prețióse!...

Câtă deosebire este între rolul Eliseĭ și acela al uneĭ soțiĭ!...

De la ideal până la real, de la poesie până la prosă!... Câtă!...

Ctr. Cele cinteĭ se făceaŭ versurĭ!... Era uă

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

iubire platonică care desena un tablou imaginar, cu culori ce se schimb și dispar în atmosfera capricielor!... Un ideal!...

Cu secunda, prosă!... Acte oficiale!... Cununia!...

Nu avea loc imaginațiuni fantastice!... Era o vĕduvă care merita iubire și titlul de soție. Ună ființă care represintă femeia cu demnitatea ce trebuie să aibă în societate!... Un tesaur al fericirei pămênteșcĕ!...

Idealul lui Poeteanu avea de scop: ună soție virtuósă, plăcută și cu calități frumóse!... El s'a transformat în realitate și a făcut fericirea celuĭ ce'l doria, căcĭ creatorul este sublim în operile lui și vegheasă asupra tuturor faptelor oamenilor pentru a le rĕsplăti după merit!...

Din acestea și cele ce s'aŭ scris de diferiți autorĭ, este evident că omul spre a fi fericit, trebue să îmbrățișese: sinceritatea, activitatea onestitatea și moralitatea; cualități care, décă o parte din oamenĭ nu le-ar avea, societatea s'ar disolva saŭ distruge și omenirea n'ar maĭ exista!...

Un învĕțat a ḑis:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

«*Sinceritatea*» e uă comoară pe care o caută tot ce viază în univers!...

«*Munca*» presintă isvorul tesaurelor!...

«*Onestitatea*» cheia avuţieĭ.—şi

«*Morala*» coroana lor cea maĭ preţioasă!...

Unindu-ne şi noĭ cu precedentele ideĭ morale şi filosofice ale aceluĭ autor, credem că déca se vor repeta, vor aduce omenireĭ cele maĭ imense servicii de progres şi cultură din toate punctele de vedere!...

De aceia, încă de la primele pagine, am descris întru cât-va şi pe cât ne-a permis cadrul acesteĭ compoşiţiunĭ, defectele unor personage şi mijlocul de corigiare; iar nicĭ de cum a crede că dăm la lumină uă operă complectă.

Un proverb spune: «*Pădure fără uscaturĭ nu se poate*». Noĭ însă, avênd în vedere moralitatea, energia şi curagiul ploescenilor, nu-l admitem, cu atât maĭ mult cu cât nimenĭ dintre cetăţenii pământenĭ nu aŭ defecte de natura celor descrise. Arboriĭ oraşuluĭ sûnt plinĭ de viaţă în toate timpurile; iar ceĭ streinĭ carĭ vin cu saŭ pe lângă apa Prahoveĭ orĭ alte ape, se opresc aicĭ, colea, uscaţĭ şi galbenĭ; însă

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

déca rĕmân, se aclimatises și mai tîrdiŭ iau altă față !... Tot așa și cu personagele ale căror defecte sunt în memoria cititorilor, la început s'aŭ presintat într'un fel, la fine într'altul și cine scie ce schimbări vor mai lua!...

O! timpurĭ !... O! moravurĭ !... Voĭ vĕ veți schimba ?...

FINE

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr